

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Handwritten: *3/26*
MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SZEFOSTWO SŁUŻBY CHEMICZNEJ

Chem. 3/51

INSTRUKCJA
POSŁUGIWANIA SIĘ
INDYWIDUALNYMI ŚRODKAMI
OBRONY PRZECIWCHEMICZNEJ

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

1 9 5 1.

Handwritten: *Handwritten:* 27/26
MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SZEFOSTWO SŁUŻBY CHEMICZNEJ

Chem. 3/51

INSTRUKCJA
POSŁUGIWANIA SIĘ
INDYWIDUALNYMI ŚRODKAMI
OBRONY PRZECIWCHEMICZNEJ

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

1 9 5 1,

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SZEFOSTWO SŁUŻBY CHEMICZNEJ

Chem. 3/51

INSTRUKCJA
POSŁUGIWANIA SIĘ
INDYWIDUALNYMI ŚRODKAMI
OBRONY PRZECIWCHEMICZNEJ

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

1 9 5 1

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

SZEFOSTWO SŁUŻBY CHEMICZNEJ

Nr 374

Warszawa, dnia 4 lipca 1951 r.

ZARZĄDZENIE WPROWADZAJĄCE

Zatwierdzam i wprowadzam do użytku w Wojskach Lądowych w Wojskach Lotniczych, w Marynarce Wojennej i w Wojskach Obrony Przeciwlotniczej: „Instrukcję posługiwania się indywidualnymi środkami obrony przeciwchemicznej”.

chemie gazu 3 pale. 3
 5 pale 5
 Meqdelnie f.w. FWU - 20

diuretyksetan 206

zasada pinydynowa 50 39/12

Chloropikryna 2

diuretyksetan "B" 3

BDSz 10

DM-11 337

RGD 427

RGZ 15

zespół inter. BDSz 8

elektr - " - 10

Monocetanolamina 3

Amoniak 106

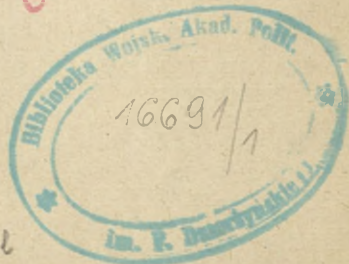
SZEF SZTABU GENERALNEGO
 WZ. PIGAREWICZ
 General dywizji

Wspno delowowe 153

Przełoj maki H.O.2B. 2

RDP-4 tablice 10 szt.

Sr. zad. - " - 10 - "

T R E Ś Ć

	Str.
Rozdział I — Wiadomości ogólne	5
Rozdział II — Ogólnowojskowa maska przeciwgazowa	7
Przeznaczenie i budowa maski przeciwgazowej	7
Dopasowanie, skompletowanie, przegląd i ułożenie maski przeciwgazowej po otrzymaniu jej do użytku	8
Kontrola dopasowania maski właściwej, skompletowania i sprawności maski przeciwgazowej	12
Ochrona szybek okularowych przed poceniem	14
Zasady posługiwania się maską przeciwgazową	15
Posługiwanie się uszkodzoną maską przeciwgazową	21
Ochrona i konserwacja maski przeciwgazowej	22
Rozdział III — Maski przeciwgazowe lotnicze	24
Przeznaczenie i opis maski przeciwgazowej lotniczej	24
Przepisy posługiwania się lotniczą maską przeciwgazową	25
Rozdział IV — Środki ochrony skóry	29
Narzutka — podściół	33
Pończochy ochronne	37
Odzież ochronna	40
Fartuch ochronny	51
Płaszcz ochronny	52
<i>Kombinezon gumowy 1</i> <i>-11-</i> <i>gumowy 4</i>	

	Str.
Rozdział V — Końska maska przeciwgazowa . . .	54
Przeznaczenie i budowa końskiej maski przeciw- gazowej	54
Dopasowanie i ułożenie końskiej maski przeciw- gazowej	55
Posługiwanie się maską przeciwgazową	57
Przechowywanie i konserwacja końskich masek przeciwgazowych	58
 Załączniki:	
Pochłaniacz hopkalitowy	60
Sprawdzenie dopasowania maski właściwej i sprawności działania maski przeciwgazowej w pomieszczeniu z gazem bojowym	63
Indywidualny pakiet przeciwchemiczny	65
Koński pakiet przeciwchemiczny	68
Podściółki do przekraczania odcinka terenu ska- żonego	70
Orientacyjne dane o ciężarze indywidualnych środków obrony przeciwchemicznej	72

ROZDZIAŁ I

WIADOMOŚCI OGÓLNE

1. Indywidualne środki obrony przeciwchemicznej są przeznaczone do ochrony dróg oddechowych, oczu i skóry przed działaniem ~~rodzów trujących substancji promieniotwórczych~~ gazów bojowych. Na terenie skażonym i w zatrutej atmosferze pozwalają one wojsku zachować pełną gotowość bojową i możliwości swobodnego manewrowania.

2. Do indywidualnych środków obrony przeciwchemicznej dróg oddechowych i oczu należą: ogólnowojskowa maska przeciwgazowa oraz lotnicza maska przeciwgazowa. Do ochrony dróg oddechowych koni stosuje się końską maskę przeciwgazową.

3. Do indywidualnych środków obrony przeciwchemicznej skóry należą: narzutka ochronna, narzutka-podściół (wzmocniona), pończochy i odzież ochronna (kombinezon ochronny oraz buty gumowe, lekki kostium ochronny) oraz fartuch, płaszcz i rękawice ochronne (gumowe, przegumowane).

4. Narzutka i ~~płaszcz oraz~~ pończochy ochronne przeznaczone są do ochrony przed kroplami ~~gazów bojowych~~ ^{trwałych, wodnych trujących} (TST) strosowanych przez lotnictwo i w artyleryjskich pociskach chemicznych.

5. Narzutka-podściół (wzmocniona) i pończochy ochronne przeznaczone są do ochrony przed trwałymi ~~gazami bojowymi~~ ^{szkodliwymi} podczas przekraczania terenu skażonego.

Narzutka-podściół (wzmocniona) może również służyć do ochrony przed skropieniem kroplami ciekłych gazów bojowych z samolotów i z artyleryjskich (moździerzowych) pocisków chemicznych.

6. Odzież ochronna służy do ochrony przed kroplami i parami trwałych gazów bojowych o działaniu żrąco-parzącym podczas wykonywania przez dłuższy okres czasu prac na terenie skażonym, ^{do} oraz niektórych prac związanych z odkażaniem i dezaktywacją.

7. Fartuch i płaszcz ochronny oraz rękawice służą do ochrony przed trwałymi gazami bojowymi o działaniu żrąco-parzącym podczas odkażania broni i sprzętu bojowego.

8. Indywidualne środki obrony przeciwichemicznej mogą znajdować się w następujących pozycjach:

- „marszowej“ — przy braku bezpośredniego niebezpieczeństwa napadu chemicznego;
- „pogotowia“ — przy istnieniu bezpośredniego niebezpieczeństwa napadu chemicznego;
- „bojowej“ — z rozpoczęciem napadu chemicznego przez nieprzyjaciela.

Do pozycji „marszowej“ indywidualne środki obrony przeciwichemicznej bierze się na zarządzenie dowódcy, a na komendę lub sygnał podany przez niego przenosi się je do pozycji „pogotowia“. W nagłej potrzebie przenosimy do pozycji „pogotowia“ lub „bojowej“ samodzielnie.

9. Do ochrony przed trwałymi gazami bojowymi o działaniu żrąco-parzącym oprócz wymienionych indywidualnych środków obrony przeciwichemicznej wykorzystuje się również w pododdziałach środki odkażania skóry, umundurowania i wyposażenia (indywidualne pakiety przeciwichemiczne, grupowe komplety odkażające).

ROZDZIAŁ H

OGÓLNOWOJSKOWA MASKA PRZECIWGAZOWA

Przeznaczenie i budowa maski przeciwgazowej

10. Maska przeciwgazowa przeznaczona jest do ochrony dróg oddechowych, oczu i twarzy przed gazami bojowymi. Składa się z pochłaniacza i części twarzowej.

11. Pochłaniacz służy do oczyszczania wdychanego przez człowieka powietrza od gazów bojowych. W tym celu puszką pochłaniacza jest napełniona różnego rodzaju substancjami o właściwościach pochłaniających gazy bojowe oraz filtrem.

12. Część twarzowa służy do dostarczenia oczyszczonego w pochłaniaczu powietrza do dróg oddechowych oraz ochrony przed gazami bojowymi oczu i twarzy. Składa się ona z gumowej maski właściwej z okularami i urządzeniem, do ochrony szkieł okularów przed zapotnieniem, komory zaworów i rury łączącej.

Maski właściwe są pięciu rozmiarów oznaczone cyframi, znajdującymi się na podbródkowej części.

Urządzenie chroniące szkła okularów przed zapotnieniem składa się z dwóch ochładzaczy i pierścieni zaciskowych do przytrzymania wkładek niepotniejących.

Komora zaworów służy do rozdzielenia prądów wdychanego i wydychanego powietrza. W niej znajdują się zawory wdechowy i wydechowy.

Zawór wdechowy otwiera się przy wdechu i zamyka się przy wydechu, zawór wydechowy otwiera się przy wydechu, a zamyka przy wdechu powietrza.

Zawór wydechowy jest najważniejszą częścią komory zaworów. Przy niesprawnym zaworze wydechowym (zanieczyszczenie, zatkanie, zamrożenie przy silnych mrozach) zatrute powietrze podczas wdechu przenika pod maskę właściwą.

Rura łącząca służy do połączenia maski właściwej z pochłaniaczem. Górny koniec przy pomocy wkrętki łączy się z komorą zaworów, a dolny przy pomocy nakrętki z pochłaniaczem, którą nakręca się na nagwintowany jego kołnierz.

Rura łącząca wykonana jest z gumy, a celem nadania jej odpowiedniej elastyczności jest karbowana.

13. Do przechowywania i przenoszenia maski przeciwgazowej służy torba na maskę przeciwgazową, która podzielona jest na dwa zasadnicze przedziały: jeden dla pochłaniacza, drugi dla maski właściwej, wkładki niepotniejących i specjalnego ołówka chroniącego przed zapotnieniem szkieł okularowych.

Torby na maski przeciwgazowe innych wzorów oprócz tego posiadają specjalny przedział dla narzutki ochronnej oraz indywidualnego przeciwchemicznego pakietu i opatrunku osobistego.

14. W szczególnych wypadkach do maski przeciwgazowej przykręca się pochłaniacz hopkalitowy. Przeznaczenie, budowa i zasady posługiwania się nim podane w załączniku Nr 1. *każda oznaczona w toku wykładu.*

Dopasowanie, skompletowanie, przegląd i ułożenie maski przeciwgazowej po otrzymaniu jej do użytku

15. Przy dopasowywaniu maski właściwej pożądane jest mieć długą taśmę centymetrową, którą mierzymy długość linii przechodzącej wzdłuż podbródka, szczęk i najwyższego

punktu czaszki, a następnie linię łączącą otwory obu uszu i przechodzącą poprzez łuki brwiowe, zsumować wyniki, a otrzymaną sumą określić wymagany rozmiar maski właściwej, kierując się następującą tablicą:

Suma pomiarów w cm

Wymagany rozmiar maski właściwej

do 93	0
od 93 do 95	1
od 95 do 99	2
od 99 do 103	3
wyżej 103	4

16. Prawidłowo dopasowana maska właściwa winna szczelnie przylegać swoimi krajami do głowy, lecz jednocześnie niezbyt silnie uciskać.

Zewnętrzną i wewnętrzną powierzchnię nowej maski właściwej należy koniecznie przetrzeć czystą szmatką (wacą), z lekka zmoczoną w wodzie, rurę łączącą przedmuchać.

Maskę właściwą, która była już w użyciu, należy koniecznie przedzyniefekować przez przetarcie jej spirytusem skażonym lub 2% roztworem formaliny.

Rys. 1.

17. Celem skompletowania maski przeciwgazowej należy wziąć w lewą rękę pochłaniacz, skierowany kołnierzem w dół, a w prawą rękę nakrętkę rury łączącej (część twarżową opuścić swobodnie w dół). Przykręcić nakrętkę do oporu tak, aby okulary maski właściwej skierowane były w tę samą stronę co boczny-podłużny szew na pochłaniaczu.

Jeżeli maska przeciwgazowa jest złożona nieprawidłowo, to należy lekko odkręcić nakrętkę rury łączącej i nastawić maskę właściwą w pożądanym kierunku, po czym dokręcić nakrętkę do oporu.

18. Po otrzymaniu maski przeciwgazowej żołnierz przeprowadza jej przegląd zewnętrzny pod kierownictwem bezpośredniego przełożonego w następującym porządku:

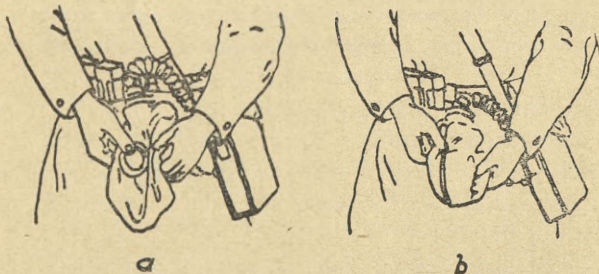
- sprawdzić całość maski właściwej, w tym celu z lekka rozciąga się ją za potyliczną i podbródkową część i ogląda dokładnie ze wszystkich stron. Zauważone miejsca przekłuc lub pęknięć należy oznaczyć na zewnętrznej powierzchni ołówkiem chemicznym lub kredą;
- sprawdzić całość szkieł okularowych, stan ochładzaczy, które nie powinny być porwane lub pocięte, obecność i sprawność pierścieni zaciskowych;
- przegłębnić komorę zaworów i sprawdzić stan zaworów (nie powinny być porwane, pozawijane lub zatłuszczone) oraz obecność gumowego pierścienia uszczelniającego;
- przegłębnić rurę łączącą i sprawdzić, czy nie ma przekłuc lub pęknięć, sprawdzić, czy nakrętka nie jest pocięta i znajduje się w niej gumowy pierścień uszczelniający;
- przegłębnić puszkę pochłaniacza i sprawdzić, czy nie ma na niej śladów rdzy, wgłęć, przebić, zadraśnić, nie jest pocięty kołnierz i czy wyjęty został korek z otworu w dnie pochłaniacza.

Przy przeglądzie torby na maskę przeciwigazową sprawdzić obecność i stan taśmy nośnej ze sprzączkami, taśmy biodrowej, klocków drewnianych, pudełka z wkładkami niepotniejącymi oraz specjalnego ołówka.

Przy zauważeniu uszkodzeń maski przeciwigazowej ~~lub~~ braku w torbie na maskę poszczególnych należnych przedmiotów -meldować o tym swemu dowódcy.

19. Maskę przeciwigazową układa się w torbie w następującej kolejności:

- położyć pochłaniacz bocznym szwem w kierunku prawej ścianki torby (jeżeli przedział w torbie na pochłaniacz jest po prawej stronie) albo do ścianki przegradzającej (jeżeli przedział w torbie jest po lewej stronie);
- złożyć maskę właściwą, w tym celu bierzemy ją prawą ręką za okulary tak, aby szew maski i okulary były skierowane w prawo, lewą ręką złożyć maskę wzdłuż zakrywając nią prawe szkło okulara (rys. 2 a), następnie złożyć maskę w poprzek i zakryć lewe szkło okulara (rys. 2 b);

Rys. 2. Składanie maski właściwej.

- włożyć lewą ręką rurę łączącą do przedziału w torbie przeznaczonej na część twarzową i za nią prawą ręką ułożyć złożoną maskę właściwą komorą zaworową w dół.

Kontrola dopasowania maski właściwej, skompletowania i sprawności maski przeciwgazowej

20. W celu kontrolowania dopasowania maski właściwej, skompletowania i sprawności maski przeciwgazowej poza pomieszczeniem z gazem bojowym należy: nałożyć maskę, wyjąć pochłaniacz z torby, zamknąć otwór w dnie pochłaniacza korkiem gumowym lub dłonią i zrobić głęboki wdech. Jeżeli powietrze nie przedostaje się pod maskę, oznacza to, że maska przeciwgazowa jest sprawną (szczelną) i podlega ostatecznemu sprawdzeniu w pomieszczeniu z gazem bojowym (pkt. 22).

Natomiast jeżeli powietrze przy wdechu przedostało się, to maska przeciwgazowa jest nieszczelna, a w celu ustalenia niesprawności należy sprawdzić poszczególne części oddzielnie.

21. Przy sprawdzaniu poszczególnych części maski przeciwgazowej należy: odkręcić rurę łączącą i skontrolować obecność gumowych pierścieni uszczelniających wewnątrz nakrętki rury łączącej i komory zaworów oraz czy nie dostały się pomiędzy łączone części jakieś postronne przedmioty.

Po usunięciu zauważonych uszkodzeń skompletować maskę przeciwgazową, nałożyć ją i powtórnie sprawdzić.

Jeżeli przy powtórным sprawdzeniu powietrze w dalszym ciągu przedostaje się, wówczas nie zdejmując maski przeciwgazowej należy:

- sprawdzić maskę właściwą, w tym celu należy prawą ręką zgiąć i szczelnie ścisnąć rurę łączącą przy komorze zaworów, a kciukiem (dużym palcem) lewej ręki zatkać otwór w komorze zaworów, pod zaworem wydechowym i zrobić głęboki wdech (rys. 3); jeżeli przy tym powietrze nie przechodzi, maska właściwa

jest szczelna i dobrze dopasowana, jeżeli natomiast powietrze w dalszym ciągu przechodzi, maska właściwa jest uszkodzona lub źle dopasowana;

— kiedy maska właściwa jest szczelna, należy sprawdzić zawór wydechowy, w tym celu prawą ręką zgiąć i szczelnie ścisnąć rurę łączącą przy komorze zaworów i zrobić głęboki wdech, jeżeli powietrze nie przechodzi, wtedy zawór wydechowy jest szczelny;

— podczas sprawdzania rury łączącej należy zrobić wydech, zgiąć i szczelnie ścisnąć rurę łączącą przy pochłaniaczu, a następnie zrobić wdech; jeżeli przy powyższym powietrze nie przechodzi, rura łącząca jest szczelna;

— przy sprawdzaniu pochłaniacza należy zamknąć otwór w jego dnie korkiem gumowym i zrobić wdech; jeżeli przy tym powietrze nie przechodzi pod maskę właściwą, pochłaniacz jest sprawny.

Uszkodzone maski przeciwgazowe zdaje się do naprawy lub zamienia nieuszkodzonymi i szczelnymi.

22. Sprawdzanie dopasowania maski właściwej, skompletowania i szczelności maski przeciwgazowej przeprowadza się w komorze gazowej pod bezpośrednim kierownictwem dowódcy pododdziału (nie niżej dowódcy plutonu) zgodnie z specjalnymi wskazówkami dowódcy jednostki. Organizację sprawdzania masek przeciwgazowych, bezpieczeństwa i techniczne kierownictwo zleca się Szefowi Służby Chemicznej jednostki. Podczas sprawdzania masek przeciwgazowych

Rys. 3. Sprawdzenie szczelności maski właściwej.

w komorze gazowej musi być obecny lekarz (instruktor sanitarny) wraz ze środkami pierwszej pomocy. Zasady sprawdzania podane są w załączniku Nr 2.

Ochrona szybek okularowych przed poceniem

23. W celu ochrony szybek okularowych przed poceniem wkłada się w ich oprawy niepotniejące wkładki.

W tym celu należy wyjąć pierścień zaciskowy z oprawy, czystą szmatką przetrzeć szybkę i trzymając niepotniejącą wkładkę kciukiem i wskazującym palcem za brzegi (ściętym brzegiem do wewnętrznej części dłoni rys. 4) lekko zgiąć i wstawić ją w oprawę okulara tak, aby strona potniejąca była zwrócona do szybki okularowej, wstawioną wkładkę umocować pierścieniem zaciskowym tak, aby był on ścięciem zwrócony w stronę ochładzacza.

W takiej kolejności wstawia się niepotniejącą wkładkę w oprawę drugiego okulara.

Rys. 4. Wstawianie wkładki niepotniejącej.

Pudełko z wkładkami niepotniejącymi przechowuje się zamknięte i chroni przed wilgocią, w tym celu miejsce połączenia pudełka z pokrywą owija się taśmą izolacyjną po każdorazowym otwarciu.

Zabronione jest otwierać pudełko i wyjmować wkładki niepotniejące bez potrzeby.

24. W razie braku wkładek niepotniejących szybki okularowe naciera się specjalnym ołówkiem. Przed nacieraniem należy je dokładnie przetrzeć czystą szmatką i ołówkiem zrobić, nie naciskając silnie, na ich wewnętrznej stronie 5 — 6 pociągnięć w formie cyfry III lub trzech krzyżyków XXX; chuchnąć na szybki i równomiernie rozetrzeć palcem substancję tak, aby szybki były przezroczyście.

Sprawdzić powtórным chuchnięciem, czy szybki nie potnieją. Jeżeli potnieją, powtórzyć czynność nacierania jeszcze raz.

Po każdym użyciu maski przeciwgazowej należy posmarowane szybki okularowe dokładnie wytrzeć czystą szmatką.

25. Do ochrony szybek okularowych przed poceniem służą również ochładzacze. Należy obowiązkowo pilnować, aby ochładzacze były prawidłowo przymocowane do komory zaworów (otwory ochładzaczy winny być skierowane na szybki).

Zdejmowanie oraz obcinanie ochładzaczy jest wzbronione.

✓ Zasady posługiwania się maską przeciwgazową

26. Ażeby umieścić maskę przeciwgazową w pozycji „marszowej“, należy:

- założyć torbę z maską przeciwgazową przez prawe ramię tak, aby torba znajdowała się na lewym boku, a kłapa zwrócona była na zewnątrz;
- dopasować długość taśmy nośnej tak, aby górna krawędź torby była na wysokości pasa; przesunąć torbę nieco do tyłu, aby podczas marszu nie przeszkadzała ruchowi ręki (rys. 5).

Taśma nośna torby, jako zasada, powinna znajdować się ponad paskami tornistra (na wierzchu pasków wyposażenia oficerskiego) i pod pozostałymi rodzajami wyposażenia.

Rys. 5. Ogólno-wojskowa maska przeciwgazowa w pozycji „marszowej“.

Przy nałożonym płaszcz-namiocie lub kombinezonie ochronnym maska przeciwgazowa winna znajdować się pod nimi.

Maska przeciwgazowa i inne środki obrony przeciwchemicznej obsługi samochodów bojowych (czołgów, samochodów pancernych itp.) układa się w samochodzie.

27. Przesunięcia maski przeciwgazowej do pozycji „pogotowia“ wykonuje się na komendę „POGOTOWIE GAZOWE“.

Na tę komendę należy:

— wziąć broń „na pas“ lub przerzucić w zgięcie prawej ręki, z bronią „przez plecy“ nie zmieniamy jej położenia; w pozycji leżącej kładziemy broń z prawej strony obok siebie, sprawdzając, czy maska przeciwgazowa znajduje się na lewym boku;

— wyjąć z torby sznur (taśmę biodrową) okręcić go wokół siebie w pasie i zawiązać za przednie pół-

kółko (pętle), maskę przeciwgazową przymocować tak, aby nie zsuwała się;

— nakrycie głowy przygotować do zdjęcia (zluźnić pasków podbródkowy);

— odpiąć klapę torby maski przeciwgazowej.

Obsługa wozu bojowego wyjmuje maski przeciwgazowe z miejsca złożenia ich w wozie i przenosi je do pozycji „pogotowia“.

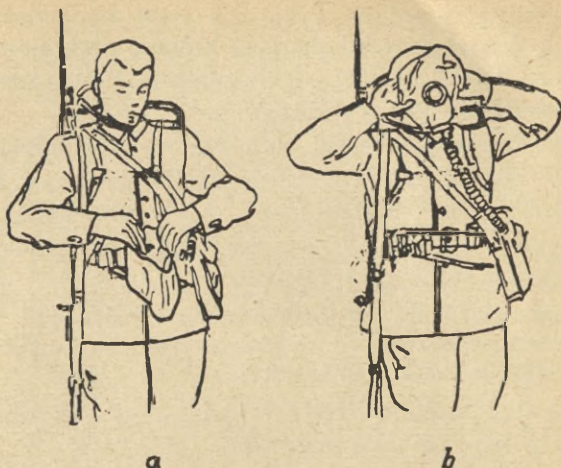
28. Jeżeli żołnierz posiada narzucony na sobie płaszcz-namiot lub ubranie maskujące i kominiarkę, to na komendę

„pogotowie gazowe“ po wykonaniu czynności podanych w punkcie 27 należy rozwiązać pętlę kaptura, przygotować kominiarkę do zsunięcia w tył lub zdjęcia i zluźnić pas kombinizonu ochronnego.

29. Przesunięcie maski przeciwgazowej do pozycji „bojowej“ wykonujemy na komendę „GAZ“, na sygnał alarmu chemicznego, samodzielnie (bez komendy lub sygnału) przy stwierdzeniu napadu chemicznego nieprzyjaciela lub obecności gazów bojowych w powietrzu (w terenie).

Przy nakładaniu maski przeciwgazowej należy:

- zatrzymać oddech, zamknąć oczy i ~~przesunąć broń, jak podano w punkcie 27;~~
- zdjąć nakrycie głowy i włożyć między kolana (lub położyć na jakiś przedmiot);
- w ruchu założyć nakrycie głowy pod taśmę nośną torby na maskę przeciwgazową lub pod zrolowany płaszcz;
- przy opuszczonym pasku podbródkowym nakrycie głowy przesunąć do tyłu;
- wyjąć maskę właściwą z torby, uchwycić ją za brzeżi części potylicznej w ten sposób, aby kciuki były na zewnątrz, a pozostałe palce wewnątrz maski (rys. 6 a);
- przyłożyć dolną część maski do podbródka i przesuwając palce z dołu w górę wzdłuż części potylicznej, nałożyć ją na głowę (rys. 6 b) tak, aby guma nie marszczyła się, a szybki okularowe znalazły się naprzeciw oczu;
- zrobić energiczny wydech, otworzyć oczy, zacząć normalnie oddychać;
- nałożyć nakrycie głowy.

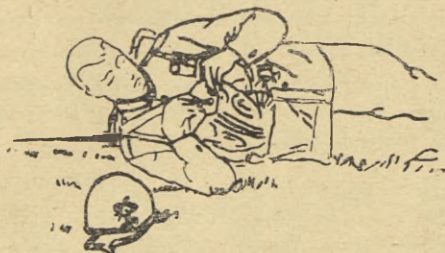
Rys. 6. Nakładanie ogólnowojskowej maski przeciwgazowej

Przy nakładaniu maski w pozycji leżącej: zatrzymać oddech, zamknąć oczy, położyć broń po prawej stronie, zdjąć nakrycie głowy, z lekka obrócić się na prawy bok, wyjąć maskę z torby i nałożyć ją leżąc na prawym boku lub jak wygodniej (rys. 7), zrobić energiczny wydech, otworzyć oczy, zacząć oddychać, nałożyć nakrycie głowy, wziąć broń.

30. Nakładanie maski przeciwgazowej bezpośrednio z pozycji „marszowej“ odbywa się, jak podano w punkcie 29. Sznur (taśmę) umocowuje się wokół pasa w ostatniej kolejności.

31. Obsługa znajdująca się w wozie bojowym, przesuwa maski przeciwgazowe do pozycji „bojowej“ z ustalonymi ogólnymi zasadami, wskazanymi w punkcie 29. Mechanik-kierowca czołga (lub innego pojazdu gąsienicowego) zmniejsza szybkość, zdejmuje nakrycie głowy i nakłada maskę. Kierowca

samochołu przy przesunięciu maski przeciwgazowej do pozycji „bojowej“ robi krótki postój samochodu.

Rys. 7. Nakładanie ogólnowojskowej maski przeciwgazowej leżąc.

32. W nałożonych płaszcz-namiotach lub kombinezonach ochronnych i kominiarkach w celu przesunięcia maski do pozycji „bojowej“ należy:

- przesunąć kaptur na tył głowy, zdjąć nakrycie głowy, odciągnąć i zsunąć na tył szyi kominiarkę;
- wyjąć z torby maskę właściwą przy nałożonym ubraniu maskującym maskę wyjmuje się przez przecięcie poły ubrania lub przecięcie w okolicy szyi i nałożyć ją sposobem wskazanym w punkcie 29;
- nałożyć kominiarkę i nakrycie głowy, naciągnąć na głowę kaptur płaszcz-namiotu lub kombinezonu ochronnego i zawiązać jego tasiemki.

33. Maskę przeciwgazową zdejmuje się na komendę „MASKI ZDEJM“.

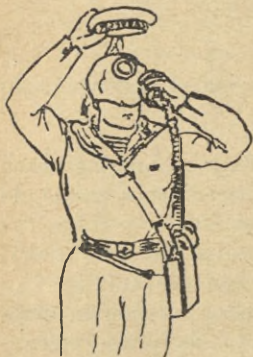
Na tę komendę:

- wziąć broń jak wskazano w punkcie 27;
- prawą ręką podnieść nakrycie głowy, lewą chwycić za komorę zaworową, odciągnąć maskę nieco w dół i ruchem ręki do przodu i w górę zdjąć maskę, (rys. 8);

- nałożyć nakrycie głowy;
- wyrzucić maskę właściwą i przetrzeć wewnętrzną powierzchnię czystą szmatką lub przesuszyć ją.

Składanie maski właściwej (punkt 19) wykonuje się na komendę „MASKI ZŁÓŻ“ lub samodzielnie.

Kierowca pojazdu gaśnicowego lub kołowego zdejmuje maskę właściwą lewą ręką nie przerywając kierowania, składa natomiast podczas postoju.

Rys. 8. Zdejmowanie ogólnowojskowej maski przeciwgazowej.

34. Przy posługiwaniu się maską podczas silnych mrozów możliwe jest twardnienie gumy, pokrycie lodem szkielek okularowych, zamarzanie płatków zaworu wydechowego lub przymarzanie ich do komory zaworów, zamarzanie wilgoci wody, która dostała się do rury łączącej. W celu niedopuszczenia i usunięcia tych zjawisk należy:

- przy założonej masce systematycznie ogrzewać rękami komorę zaworów, równocześnie przedmuchiwać zawór wydechowy; przy pokryciu lodem szkielek okularowych wziąć ręką za oprawę oku-

lary, zbliżyć ją do ust i chuchać na szybkę dopóty, dopóki lód nie roztaje;

- przy silnym mrozie w atmosferze nieatrutej ogrzewać maskę przez umieszczanie jej co pewien czas pod płaszczem;
- przy wejściu z mrozu do ciepłego pomieszczenia dać odpocząć częściom metalowym maski w ciągu 10 — 15 minut, po czym dokładnie przetrzeć maskę właściwą i części metalowe szmatką.

35. Przy nakładaniu maski na rannego należy, biorąc pod uwagę jego stan i charakter zranienia, położyć (posadzić) rannego najwygodniej i nałożyć maskę właściwą.

✓ Posługiwanie się uszkodzoną maską przeciwgazową

36. W wypadku uszkodzenia maski przeciwgazowej w atmosferze zatrutej należy do chwili otrzymania dobrej maski posługiwać się uszkodzoną.

37. Przy nieznacznym rozdarciu maski właściwej przycisnąć miejsce uszkodzone szczelnie dłonią do twarzy.

Przy większym rozdarciu maski, rozbitych szklach okularowych lub uszkodzeniu zaworu wydechowego, kiedy nie można zakryć otworu komory zaworów ręką, należy postąpić w sposób następujący:

- wstrzymać oddech, zamknąć oczy i zdjąć maskę właściwą;
- odkręcić rurę łączącą od pochłaniacza i wziąć jego kołnierzyk do ust, zatkać nos i oddychać ustami, oczu nie otwierać.

38. Przy nieznacznym rozdarciu lub przekłuciu rury łączącej wstrzymać oddech, ścisnąć palcami uszkodzone miejsce i swobodnie oddychać.

Przy większym rozdarciu rury łączącej wstrzymać oddech, zamknąć oczy, odkręcić rurę łączącą i przykręcić pochłaniacz bezpośrednio do komory zaworów, zrobić energiczny wydech, otworzyć oczy i oddychać normalnie.

39. Przy przestrzelinach lub przekłuczeniach w pochłaniaczu zatkać je dłonią (palcami) lub połą płaszczą (szmatą); przy najbliższej okazji zamazać uszkodzenie gliną (ziemią) lub chlebem.

40. W celu zamiany uszkodzonej maski przeciwgazowej na dobrą należy:

- wstrzymać oddech, zamknąć oczy, zdjąć maskę właściwą uszkodzonej maski przeciwgazowej;

- nałożyć maskę właściwą dobrej maski przeciwgazowej, zrobić energiczny wydech, otworzyć oczy, nadal spokojnie oddychać;
- włożyć pochłaniacz sprawnej maski przeciwgazowej do swojej torby, a uszkodzoną maskę przeciwgazową do torby, w której dostarczono sprawną maskę.

Ochrona i konserwacja maski przeciwgazowej

41. Maski przeciwgazowe wydaje się żołnierzom na podstawie listy imiennej, na którą wpisuje się numery danych masek. Numer maski wpisuje się również do książeczki służbowej żołnierza. Przy przeniesieniach żołnierzy maski przeciwgazowe im wydane pozostają w pododdziałach (na okrętach).

42. Maski przeciwgazowe w pododdziałach przechowuje się zgodnie z Regulaminem Służby Wewnętrznej Sił Zbrojnych R P § 148. Torbę z maską przeciwgazową ustawia się w przegrodzie stojaka, przedziałem z pochłaniaczem na zewnątrz. Taśmę nośną układa się złożoną w torbie.

Do torby przymocowuje się tabliczkę z dykty o rozmiarach 3×6 cm, na której wypisuje się numer maski przeciwgazowej i nazwisko żołnierza, któremu maska została wydana. Tabliczkę przymocowuje się do nieruchomej sprzączki łączącej torbę z taśmą nośną.

43. W celu właściwej pielęgnacji maski przeciwgazowej należy:

- ochraniać ją od uderzeń, potrażeń i silnych wstrząsów;
- nie przechowywać masek przeciwgazowych w miejscu wilgotnym; w żadnym wypadku nie dopuścić do dostania się wody do pochłaniacza;
- nie suszyć i nie przechowywać masek przeciwgazowych przy ciepłym piecu i kaloryferach lub ognisku;

- ostrożnie obchodzić się z zaworem wydechowym; jeżeli zawór jest zabrudzony lub skleił się, ostrożnie przedmuchać go.

Przy forsowaniu rzek należy dokładnie zatkać korkiem otwór w dnie pochłaniacza, zgiąć rurę łączącą w pół i przewiązać ją w miejscu zgięcia. Jeżeli istnieje możliwość, maski przeciwgazowe należy przewieźć na środkach przepławowych.

44. Zabrania się:

- przechowywać w torbie maski przeciwgazowej jakiegokolwiek postronne przedmioty;
- smarować maskę przeciwgazową smarem karabinowym;
- robić na torbie maski przeciwgazowej napisy, nazywki.

45. Maski przeciwgazowe będące w użyciu przegląda dowódca. Wyniki przeglądu zapisuje się (począwszy od dowódcy plutonu) w „książce przeglądu sprzętu chemicznego”

Przegląd maski przeciwgazowej przeprowadza się w kolejności ^{ustalonej} wskazanej w punkcie 18. jak było podane.

ROZDZIAŁ III

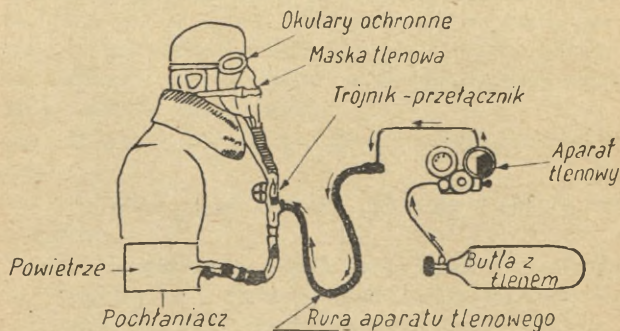
MASKA PRZECIWGAZOWA LOTNICZA

Przeznaczenie i opis maski przeciwgazowej lotniczej

46. Lotnicza maska przeciwgazowa przeznaczona jest do ochrony organów oddechowych i oczu od gazów bojowych w czasie startu, lotu i lądowania.

Lotniczą maskę przeciwgazową wydaje się tylko pilotom. Pozostały personel latający we wszystkich wypadkach posługuje się ogólnowojskową maską przeciwgazową.

47. Lotnicza maska przeciwgazowa składa się: z pochłaniacza, z części twarzowej i ochronnych okularów (rys. 9).

Rys. 9. Schemat urządzenia ochrony organów oddechowych i oczu pilota przed gazami bojowymi.

W razie konieczności przejścia na aparat tlenowy, maskę przeciwgazową przyłącza się za pomocą trójnika-przełącznika do aparatu tlenowego, znajdującego się w samolocie.

48. Pochłaniacz jest taki sam jak u masek ogólnowojskowych. Posiada dłuższą rurę łączącą, której długość może być zmieniana w zależności od miejsca przymocowania pochłaniacza w samolocie.

Rura łącząca przymocowana jest jednym końcem do pochłaniacza, a drugim do trójnika-przełącznika za pomocą specjalnego zamka.

49. Część twarzowa składa się z maski tlenowej, komory zaworowej i rury łączącej części twarzowej.

Maska tlenowa posiada gumowy pasek i tasiemkę z tkaniny, do przymocowania jej do hełmu lotnika. Maski są produkowane w dwóch rozmiarach.

Komora zaworowa posiada gumowy płatkowy zawór wdechowy i zrobiony z miki zawór wydechowy.

Rura łącząca części twarzowej jest taka sama jak u ogólnowojskowej maski przeciwgazowej. Służy ona do połączenia maski z trójnikiem-przełącznikiem, za pomocą którego łączy się z przewodem aparatu tlenowego i z rurą łączącą pochłaniacza.

50. Okulary ochronne przeznaczone są do ochrony oczu przed gazami bojowymi. W odróżnieniu od zwykłych okularów lotniczych, posiadają one gumową obwódkę zabezpieczającą szczelne przyleganie okularów do twarzy oraz wyposażone są w wkładki niepotniejące.

Przepisy posługiwania się lotniczą maską przeciwgazową

51. Maskę odpowiedniego rozmiaru dokładnie dopasuje się do twarzy i przypina się do hełmu lotnika za pomocą paska gumowego i tasiemki z tkaniny. Dobrze dopasowana maska powinna przylegać szczelnie do twarzy, jednak

bez specjalnego ucisku. Przy nakładaniu maski skórzana jej część, służąca do ochrony przed zimnem w czasie lotu, jest zakładana pod hełm, po czym hełm zapina się pod brodą paskiem.

52. W celu sprawdzenia sprawności maski i dobrego przylegania jej do twarzy należy zgiąć rurę łączącą, miejsce zgięcia ścisnąć ręką, zrobić głęboki wdech. Jeżeli zewnętrzne powietrze nie przechodzi pod maskę, znaczy, że maska jest dobra i dobrze dopasowana.

Sprawdzenie skompletowania i sprawności lotniczej maski przeciwgazowej w pomieszczeniu z gazami bojowymi przeprowadza się w komorze gazowej tak samo jak masek ogólnowojskowych (zał. 2).

Przekazywanie maski do wykorzystania innemu człowiekowi, bez dopasowania, dezynfekcji i sprawdzenia jest zabronione (pkt. 16).

53. Okulary ochronne dopasowuje się za pomocą regulowania długości umocowującej taśmy gumowej.

Jeżeli wkładki niepotniejące w okularach zmętniały lub zostały podrapane, należy je natychmiast zmienić (pkt. 23).

W celu ustawienia wkładek niepotniejących należy przyłożyć je do wewnętrznej strony szkieł okularowych i z wierzchu przycisnąć, odginając się częścią metalowej oprawy okularów.

54. Lotniczą maskę przeciwgazową umieszcza się i przechowuje skompletowaną w kabinie samolotu, przy czym:

- pochłaniacz przyczepia się opaskami umocowanymi na pokładzie samolotu w specjalnym gnieździe;
- rura łącząca pochłaniacza i maski z trójnikiem-przełącznikiem razem z przewodem przyrządu tlenowego zawieszają się na specjalnej opasce około aparatu tlenowego;
- okulary ochronne personel latający przechowuje przy sobie.

55. Przed każdym lotem i po wylądowaniu na lotnisku należy natychmiast przejrzeć i sprawdzić:

- stan przymocowania pochłaniacza na pokładzie samolotu;
- stan przymocowania rury łączącej pochłaniacza, całość przewodów i trwałość umocowania ich z trójnikiem-przełącznikiem;
- całość mikowego zaworu trójnika-przełącznika;
- sprawność zaworu tlenowego łącznika trójnika-przełącznika, w tym celu należy otworzyć zawór bezpieczeństwa lub pokrętło regulujące aparatu tlenowego — tlen powinien dochodzić do maski równym strumieniem;
- trwałość połączenia trójnika z rurą łączącą maskę;
- stan wkładek niepotniejących.

56. Pilot umieszcza maskę przeciwgazową w kabine w pozycji „bojowej“ w następujących wypadkach:

- przy spodziewanym napadzie chemicznym przed wylotem;
- przy starcie lub lądowaniu na skażonym lotnisku;
- przy ewentualnym przelocie przez zatrute powietrze.

57. Przed wylotem z lotniska skażonego gazami bojowymi należy zmienić w kabine ogólnowojskową maskę przeciwgazową na lotniczą maskę przeciwgazową, w tym celu:

- otworzyć zawór aparatu tlenowego;
- zrobić głęboki wdech, zamknąć oczy, wstrzymać oddech, zdjąć ogólnowojskową maskę przeciwgazową;
- założyć hełm lotniczy, maskę tlenową, zrobić wydech i nałożyć okulary ochronne;
- zamknąć zawór aparatu tlenowego.

Ogólnowojskową maskę przeciwgazową układa się w kabine samolotu.

58. Przed lądowaniem na skażonym lotnisku pilot nakłada maskę tlenową i okulary ochronne, jeżeli te ostatnie nie były nałożone podczas lotu.

Po wylądowaniu na skażonym lotnisku pilot zamienia w kabynie samolotu lotniczą maskę przeciwgazową na ogólnowojskową maskę przeciwgazową, w tym celu należy:

- zamknąć oczy, zdjąć okulary ochronne, zrobić głęboki wdech, zatrzymać oddech, zdjąć maskę tlenową i hełm lotniczy, nałożyć maskę przeciwgazową ogólnowojskową i zrobić głęboki wydech;
- ułożyć maskę przeciwgazową lotniczą, jak wskazano w punkcie 54.

59. Przy możliwościach przelotu w powietrzu zatrutym poleca się otwierać zawór aparatu tlenowego. Wchodzący do maski tlen stwarza pod nią określone ciśnienie (podpór), czym zapobiega możliwości dostawania się pod maskę zatrutego powietrza.

60. Jeżeli na wyposażeniu samolotu są aparaty tlenowe KP-14, to w czasie lotu, przy starcie i lądowaniu na skażonym lotnisku, pilot posługuje się tylko tlenem z aparatu tlenowego, w tym celu nakłada maskę tlenową i okulary ochronne lotniczej maski przeciwgazowej. Zmiana maski ogólnowojskowej na maskę tlenową podczas posługiwania się aparatem tlenowym KP-14 przeprowadza się, jak wskazano w punkcie 57; odwrotną zmianę wykonuje się jak w punkcie 58.

ROZDZIAŁ IV

SRODKI OCHRONY SKÓRY

Narzutka ochronna

61. Narzutka ochronna przeznaczona jest do ochrony przed kroplami płynnych gazów bojowych, używanych przy skrapianiu z samolotów i w pociskach chemicznych.

Narzutkę ochronną wykonuje się ze specjalnego papieru i posiada ona dwie poły i kaptur. Do brzegów pół-narzutki umocowane są pętle, które służą do przytrzymywania pół nałożonej narzutki.

62. W pozycji „marszowej“ narzutkę umieszcza się w specjalnym przedziale w torbie na maskę przeciwgazową ludzką, jeżeli w torbie na maskę takiego przedziału nie ma, to w torniestrze na wierzchu innych znajdujących się tam rzeczy. Narzutki znajdującej się w papierowej kopercie, z koperty nie wyjmuje się.

63. Narzutkę przenosi się do pozycji „pogotowia“ na komendę „PRZYGOTOWAĆ NARZUTKI“.

Na tę komendę należy: wyciągnąć narzutkę z torby na maskę (z torniestra, z juka), a następnie z koperty; włożyć narzutkę znów do torby na maskę lub pod zrolowany koc względnie płaszcz, kapturem w stronę ręki prawej (rys. 10).

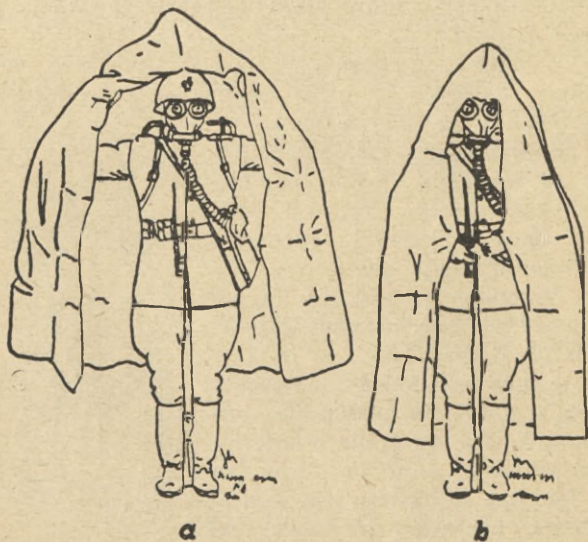
Rys. 10.

Kopertę przechować do powtórnego włożenia w nią nieskażonej narzutki.

64. Do pozycji „bojowej“ narzutkę przenosi się na komendę „NARZUTKI WDZIEJ“ (względnie w nagłych wypadkach samorzutnie).

Na tę komendę należy:

- obrócić się twarzą pod wiatr, broń wziąć między nogi względnie położyć na ziemię, wyciągnąć narzutkę i chwycić ją za czołową część kaptura;
- lekko pochylić się do przodu, narzucić narzutkę na siebie przez podniesienie rąk w górę i w tył (rys. 11 a);
- obrócić się plecami pod wiatr, wziąć broń w prawą rękę zaciągnąć poły narzutki tak, aby lewa poła była na wierzchu i wykonywać dalej zadanie bojowe.

Rys. 11.

Aby położyć się w nałożonej narzutce ochronnej, należy trzymać broń w prawej ręce, klęknąć lewym kolaniem na lewą pośladkowi narzutki (rys. 12 a), szybko ułożyć się na nią lewym łokciem, podciągnąć nogi tak, aby prawa pośladkowi narzutki całkowicie je okryła i wciągnąć broń pod narzutkę (rys. 12 b).

a

b

Rys. 12.

W celu nałożenia narzutki ochronnej w pozycji leżącej należy prawą ręką narzutkę narzucić na plecy, po czym dokładnie okryć się nią.

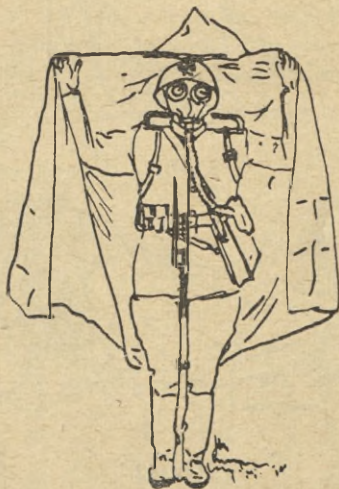
65. Maski przeciwgazowe i narzutki ochronne nakłada się na komendę „GAZ, NARZUTKI WDZIEJ“. Na tę kome-

dę wpieryw nakłada się maskę przeciwgazową, a potem narzutkę ochronną.

66. Narzutki ochronne zdejmuje się na komendę „NARZUTKI ZDEJM“ (względnie samorzutnie bez komendy po przeminięciu niebezpieczeństwa napadu chemicznego).

Na tę komendę należy:

- obrócić się twarzą pod wiatr, broń przytrzymać kolanami;
- unieść narzutkę w górę nieco do tyłu i rozłożywszy szeroko ręce zrzucić ją (rys. 13), tak aby upadła na ziemię stroną zewnętrzną, skażoną.

Rys. 13. Zdejmowanie narzutki ochronnej w postawie stojącej.

W pozycji leżącej narzutkę zdejmuje się przez podniesienie prawej ręki do tyłu, lekko unosząc się na łokciu lewej ręki (rys. 14).

67. Nieskażoną narzutkę składa się po komendzie „NARZUTKI ZŁÓŻ“.

Na tę komendę należy :

- rozpostrzeć narzutkę tak, aby poła prawa nakrywała połą lewą;

Rys. 14. Zdejmowanie narzutki ochronnej w postawie leżącej.

- złożyć narzutkę w harmonijkę wzdłuż śladów złożenia fabrycznego;
 - zależnie od rozkazu dowódcy wziąć narzutkę do pozycji „marszowej“ względnie do pozycji „pogotowia“.
- Skażone narzutki należy zniszczyć przez spalenie.

Narzutka-podściół

68. Narzutkę-podściół używa się przy przekraczaniu skażonych odcinków terenu; prócz tego narzutka-podściół może być wykorzystana do ochrony przed kroplami płynnych gazów bojowych stosowanych z samolotów i w pociskach chemicznych.

Narzutka-podściół jest sporządzona z dwu warstw specjalnego papieru, między którymi umieszczono siatkę z nici bawełniano-papierowych.

Na lewej pole narzutki-podściółu są przyszyte w poprzek dwie pochewki do włożenia pałeczek (prętów). Pałeczki służą do przenoszenia narzutki-podściółu podczas pokonywania odcinka terenu skażonego. Poły narzutki-podściółu zwiążuje się tasiemkami do jej brzegów.

Poły nałożonej narzutki-podściółu przytrzymuje się pętlami z tasiemek umocowanych na brzegach.

69. Przeniesienie narzutki-podściółu z jednej pozycji w drugą przeprowadza się podobnie, jak wskazano w punktach 62 — 65.

70. W celu przygotowania narzutki-podściółu do użycia przy przekraczaniu terenu skażonego należy: włożyć w pochewki po jednej pałeczce, długości do 80 cm, średnicy 1 — 2 cm, poły narzutki-podściółu zwiążać tasiemkami.

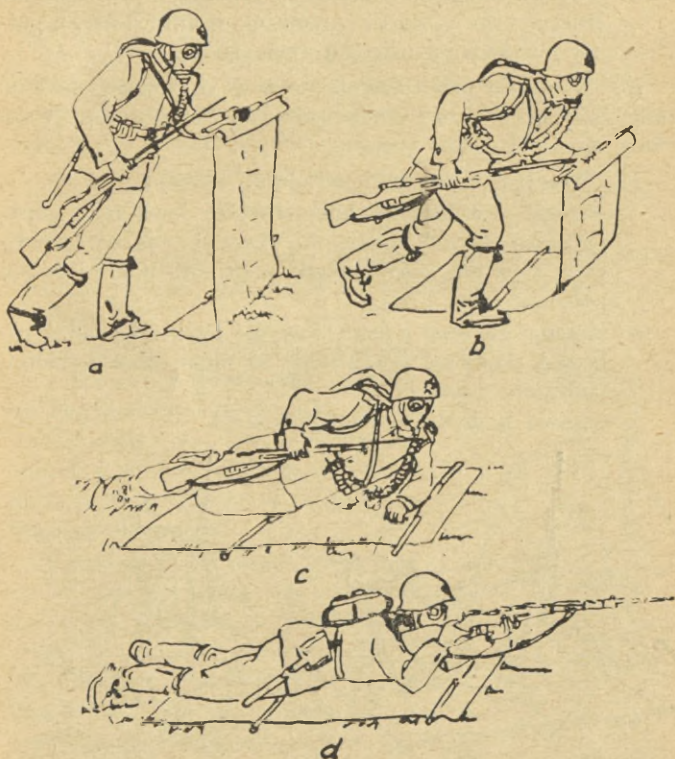
71. Przy przekraczaniu odcinka terenu skażonego narzutkę-podściół przynosi się w lewej ręce trzymając ją za obie pałeczki (uchwyty) tak, aby dolna część nieskażonej strony narzutki-podściółu była stale zwrócona do lewej nogi (rys. 15).

Rys. 15. Jak przynosić narzutkę-podściół

72. Aby paść na narzutkę-podściół, należy:

- lewą nogą zrobić pół kroku w przód;
- opuścić narzutkę-podściół dolnym skrajem na ziemię tak, aby prawy dolny róg narzutki-podściółu ułożył się przed stopą lewej nogi (rys. 16 a);

Rys. 16. Sposób posługiwania się narzutką-podściółem przy przekraczaniu terenu skażonego.

- prawą nogą zrobić pół kroku wzdłuż prawego brzegu narzutki-podściołu i położyć narzutkę-podściół na ziemię w kierunku układania się (rys. 16 b);
- klęknąć lewym kolaniem na dolną część narzutki-podściołu i opierając się na niej lewym łokciem, położyć się na lewy bok (rys. 16 c);
- przyjąć podstawę strzelecką leżąc tak, aby łokcie nie opierały się na części narzutki-podściołu powyżej górnej pochewki z pałeczką (rys. 16 d).

73. W czasie przekraczania terenu skażonego zwracać uwagę, aby broń, części umundurowania i ekwipunku nie dotykały skażonej ziemi (trawy).

74. Wstając z narzutki-podściołu, należy:

- obrócić się na lewy bok, chwycić lewą ręką górną pałeczkę narzutki-podściołu, karabin oprzeć trzewikiem łoża na części narzutki-podściołu poniżej dolnej pałeczki (rys. 17 a);
- klęknąć na lewe kolano, chwycić lewą ręką dolną pałeczkę, postawić prawą nogę na ziemi obok narzutki-podściołu (rys. 17 b);
- wstać i podnieść narzutkę-podściół.

Rys. 17. Wstawanie z narzutki-podściołu.

Po przekroczeniu odcinka terenu skażonego — skażone narzutki-podściółki należy niszczyć.

75. Nieskażoną narzutkę-podściółkę składa się na komendę „NARZUTKI ZŁÓŻ“. Na tę komendę rozwiązać taśmę, wyjąć z pochewek pałeczki, złożyć narzutkę według śladów złożenia fabrycznego i zależnie od rozkazu dowódcy umieścić narzutkę w pozycji „marszowej“ względnie w pozycji „pogotowia“.

76. Do przekroczenia odcinka terenu skażonego oprócz narzutki-podściółki mogą być użyte podściółki ze środków podręcznych (słoma, gałązki, sitowie), których sporządzenie wskazano w załączniku 5.

Pończochy ochronne

77. Pończoch ochronnych używa się do przekraczania odcinków terenu skażonego i do wykonywania prac odkażających.

Pończochy ochronne są wykonane z tkaniny pokostowanej względnie nagumowanej. Pończochy posiadają taśmy do umocowania na nogach i występ napiętka (wystające na piętach taśmy) do wygodniejszego zdejmowania.

Pończochy ochronne wykonane są w trzech rozmiarach: pierwszy do butów (trzewików) Nr 37—39; drugi do butów (trzewików) Nr 40—42; trzeci rozmiar do butów (trzewików) Nr 43 i wyżej. Rozmiar pończoch jest oznaczony cyframi 1, 2 i 3 na górnej części pończochy od wnętrza.

Rys. 18. Pończochy ochronne w pozycji „marszowej“.

78. W pozycji „marszowej“ pończochy ochronne przywiązuje się do dolnej części tornistra (rys. 18) lub wkłada się do niego. Jeżeli w tornistrze znajduje się narzutka ochronna, to pończochy układa się pod nią.

Miejsce przechowywania pończoch ochronnych w samolocie ustala dowódca załogi.

79. Pończochy ochronne przenosi się do pozycji „pogotowia“ na komendę „PRZYGOTOWAĆ POŃCZOCHY“.

Rys. 19. Jak nosić pończochy ochronne w pozycji „pogotowia“.

Na tę komendę należy:

- wziąć broń przez plecy („na pas“, „na szyję“) lub położyć na ziemię;
- odwiązać pończochy od tornistra (wyjąć z tornistra, z prawego przedniego juku, z miejsca przechowywania w maszynach bojowych względnie w samolocie) i zawiązać na dolnych taśmach każdej pończochy małą pętlę;
- włożyć górne taśmy w cholewy pończoch i zgiąć pończochy przez pół;
- założyć pończochy pod pas

główny z przodu, noskami w prawo i zgiąć jeszcze raz (rys. 19).

Załogi maszyn bojowych w pozycji „pogotowia“ układają pończochy ochronne w maszynach tuż obok siebie.

80. W warunkach zimowych pończochy ochronne z tkaniny pokostowanej sztywnieją. Z tego powodu takie pończochy należy co pewien czas ogrzewać pod połą płaszcza, a o ile jest możliwe to w ciepłym pomieszczeniu

81. Pończochy przenosi się do pozycji „bojowej“ na komendę „POŃCZOCHY WDZIEJ“ lub w konieczności samorzutnie.

Na tę komendę:

- wziąć broń przez plecy („na pas“, „na szyję“) lub położyć na ziemię (w wypadku znajdowania się na terenie nieskażonym); w czasie przejazdu samochodami nie zmienia się położenia broni;
- wyciągnąć pończochy spod pasa ;
- stojąc (leżąc) w miejscu nieskażonym względnie na nieskażonej stronie zrzuconej narzutki (nie wychodząc z samochodu, nie schodząc z konia) naciągnąć na buty pończochy i zawiązać tasiemki, jak wskazano na (rys. 20);
- wziąć broń do poprzedniego położenia.

82. Pończochy ochronne zdejmuje się na komendę „POŃCZOCHY ZDEJM“ (lub samorzutnie) po przejściu odcinka skażonego.

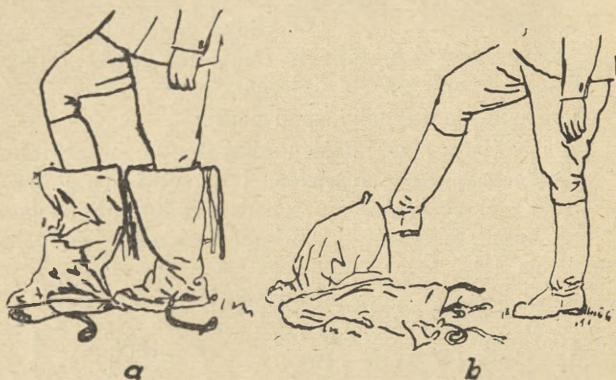
Na tę komendę:

- wziąć broń, jak wskazano w punkcie 79;
- rozwiązać górne taśmy pończoch i ostrożnie zaczepiwszy patyczkiem (bagnetem) za przygotowane pętle (pkt. 79), rozwiązać dolne taśmy;
- noskiem lewego buta stanąć na występie napiętka pończochy prawej i wyciągnąć prawą nogę do połowy (rys. 21 a);
- noskiem prawego buta ze zdjętą do połowy pończochą stanąć na występie napiętka lewej pończochy,

Rys. 20. Pończochy ochronne w pozycji „bojowej“.

- wyjąć lewą nogę, i nie dotykając pończochy rękoma
 zrzucić pończochę z nogi prawej (rys. 21 b);
 — zrobić krok w bok lub w tył na miejsce nieskażone,
 a broń wziąć do pozycji poprzedniej.

Rys. 21. Zdejmowanie pończoch ochronnych.

83. Maski przeciwgazowe, narzutki i pończochy ochronne nakłada się na komendę „GAZ, — POŃCZOCHY, NARZUTKI WDZIEJ“. Na tę komendę najpierw nałożyć maskę, następnie narzutkę i pończochy.

Narzutki ochronne i pończochy ochronne zdejmuje się na komendę: „NARZUTKI, POŃCZOCHY ZDEJM“. Na tę komendę wpi:erw zdjąć narzutkę a potem pończochy.

Odzież ochronna

84. Odzież ochronną używa się przy długotrwałym przebywaniu na terenie skażonym oraz w czasie niektórych prac odfekających. Odzież ochronna jest zebrana w komplety składające się:

- z kombinezonu ochronnego, butów gumowych, rękawic gumowych i uszczelnacza;

— lekkiego kostiumu ochronnego, rękawic i uszczelnacza.

85. Kombinezony ochronne są sporządzane z przegumowanej lub pokostowanej tkaniny. Kombinezon ochronny z przegumowanej tkaniny składa się ze zszytych w jedną całość spodni, kurtki i kaptura. W górnej części kaptur posiada pasek z pętlą, na lewej stronie kołnierza — pasek gardłowy.

Z przodu od kołnierza w dół przechodzi podłużne przecięcie, pod którym wzdłuż lewego brzegu przyszyta jest kłapa piersiowa z pięcioma haftkami (zapinkami). Do kłapy piersiowej przyszyta jest ochronna kłapa gardłowa.

Rękawy zakończone są podrękawkami z pętlami na kciuki rąk i mankietami z paskami ściągającymi. Spodnie zakończone są u dołu mankietami z paskami ściągającymi.

Kombinezon posiada pas, dla którego na wysokości talii od tyłu jest przyszyta specjalna pętla.

Kombinezon przegumowany zachowuje swoją elastyczność nawet w czasie silnych mrozów.

Kombinezon ochronny z tkaniny pokostowanej uszyty jest tak samo jak przegumowany, z tą tylko różnicą, że spodnie kombinezonu do ochrony, przed dostaniem się kropeł gazów bojowych do wnętrza butów, zakończone są podwójnymi mankietami. Wewnętrzny mankiet jest zakończony podpinką z tasiemki, a do zewnętrznego mankieta spodni przyszyty jest pasek ściągający, kaptur jest bez paska.

Przy temperaturze — 10° C i niżej kombinezon pokostowany staje się sztywny, a przy zgięciach może łamać się, dlatego zimą lepiej nakładać kombinezon w pomieszczeniu ogrzonym.

Kombinezony są trzech rozmiarów: 1-szy rozmiar dla ludzi wzrostu do 165 cm, 2-gi rozmiar — od 165 do 172 cm i 3-ci rozmiar — ponad 172 cm. Rozmiar kombinezonu podany jest na górnym brzegu kłapy piersiowej.

Rękawice gumowe są trzypalcowe oraz pięciopalcowe, wykonuje się je o jednym rozmiarze.

Buty gumowe są wykonywane w sześciu rozmiarach (41 — 46). Rozmiar butów jest wskazany na środkowej części podeszwy. Buty gumowe dobiera się przez przymierzenie na nogę w onucach (albo w skarpetce).

Uszczelniacz jednego wzoru dla wszystkich kompletów odzieży ochronnej ma klapę gardłową i guziki do zapinania.

86. Lekki kostium ochronny wykonany jest z tkaniny impregnowanej i składa się z koszuli z kapturem, spodni razem z pończochami ochronnymi, dwupalcowych rękawic i uszczelniacza. Prócz tego w skład kompletu wchodzi torba do przenoszenia kompletu, pas i zapasowa para rękawic.

Lekkie kostiumy ochronne są szyte w trzech rozmiarach (1, 2 i 3). Rozmiar kostiumu jest uwidoczniony: u dołu na przedniej stronie koszuli, w górnej części spodni (z lewej strony) i na górnej części rękawic.

Koszula posiada klapę gardłową i pasek dla ściągania koszuli między nogami. Na rękawach są pętle dla kciuków rąk.

Spodnie z pończochami posiadają szelki. Na pończochach są tasiemki do umocowania pończoch na nogach.

Rękawice dwupalcowe posiadają gumki do uszczelnienia na nadgarstkach rąk.

87. W celu zapewnienia pracującym w odzieży ochronnej jak największej wydajności pracy w różnych temperaturach otaczającego powietrza, odzież ochronną należy nakładać:

- w temperaturze + 10° C i wyższych na białiznę;
- w temperaturze od 0° do + 10° C — na umundrowanie letnie;

- w temperaturze od 0° do —10° C — na umundurowanie zimowe;
- w temperaturze poniżej —10° C — na spodnie i kurtkę watowaną.

Buty gumowe nakłada się na skarpety (na onuce), a rękawice gumowe w temperaturze 0° C i niższych nakłada się na rękawice wełniane względnie bawełniane.

Lekki kostium ochronny zawsze nakłada się na umundurowanie.

88. Dla uniknięcia przegrzania ciała ustalono następujące okresy nieprzerwanego przebywania w odzieży ochronnej:

w temperaturze + 30° C i wyżej	15 — 20 minut
„ „ + 25 — 29° C	do 30 „
„ „ + 20 — 24° C	„ 40 — 50 „
„ „ + 15 — 19° C	„ 1½ — 2 godz.

W czasie prac w odzieży ochronnej pod bezpośrednim działaniem promieni słonecznych przy słabym wietrze i w czasie ciszy wyżej wskazane czasy są maksymalnymi. W innych wypadkach (praca w cieniu, pogoda pochmurna lub wietrzna, a także przy zlewaniu wodą odzieży z zewnątrz) po odpowiednim treningu okresy nieprzerwanego przebywania w odzieży ochronnej mogą być zwiększone o 1½ do 2 razy.

89. W pozycji „marszowej“ złożoną odzież ochronną układa się w maszynie bojowej względnie na wozie obok broni. Bezpośrednio przed pracą na skażonym terenie jest ona przenoszona w tornistrze lub w specjalnym do tego celu worku. Na okrętach i w jednostkach Marynarki Wojennej przechowywanie i przewożenie odzieży ochronnej regulują oddzielne zarządzenia. Lekki kostium ochronny w pozycji „marszowej“ można nosić w torbie przewieszanej przez lewe ramię.

90. Odzież ochronną przenosi się do pozycji „pogotowia“ na komendę „ODZIEŻ OCHRONNĄ WŁÓŻ“ bezpo-

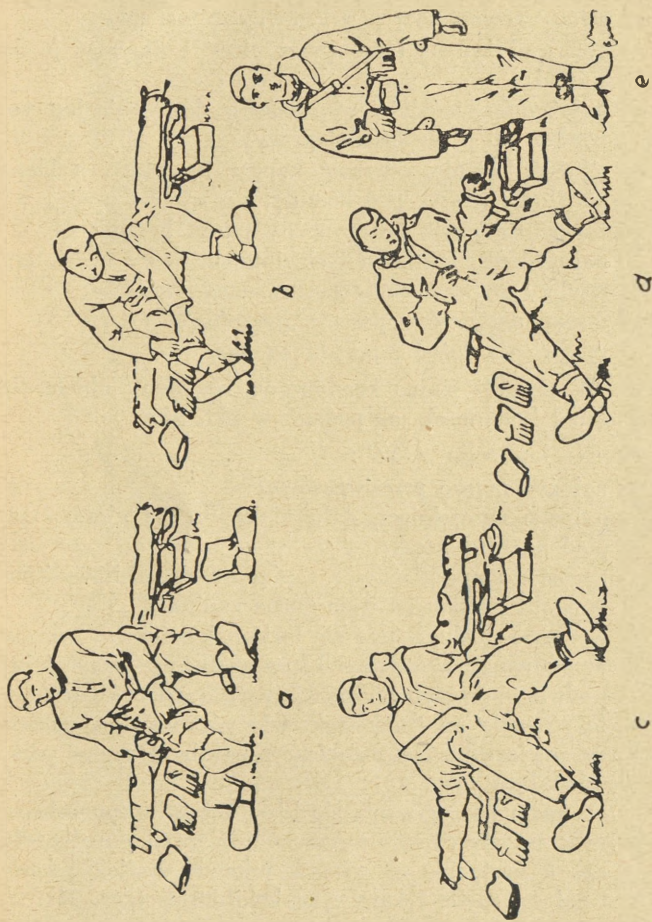
średnio przed pracą w warunkach niebezpieczeństwa zatrucia gazami bojowymi.

91. W celu doprowadzenia kombinezonu ochronnego do pozycji „pogotowia“ należy:

- położyć (oprzeć) broń i zdjąć ekwipunek;
- rozwiązać (rozpakować) i położyć kombinezon na ziemię kapturem do siebie; rozcięciem w górę, z prawej strony położyć rękawice, a z lewej strony maskę przeciwgazową; but prawy położyć ze strony prawej, lewy ze strony lewej kombinezonu;
- zdjąć z nóg buty a w zależności od temperatury powietrza (pkt. 88) mundur i spodnie; zdjęte umundurowanie włożyć do tornistra;
- rozłożyć poły kombinezonu i naciągnąć spodnie, podwinąć mankiety zewnętrzne spodni (rys. 22 a) i nałożyć buty gumowe;
- opuścić mankiety zewnętrzne spodni po wierzchu butów gumowych i zapiąć paski ściągające na mankietach (rys. 22 b);
- nałożyć kombinezon, wprowadzając w rękawy kolejno lewą i prawą ręką (rys. 22 c);
- rozłożyć klapę piersiową i zapiąć najpierw prawą a następnie lewą połę kombinezonu na trzy dolne haftki (guziki rys. 22 d);
- maskę przeciwgazową umieścić w pozycji „pogotowia“ (nie umocowując jej taśmą biodrową względnie sznurkiem);
- zapiąć pas ponad taśmą torby na maskę przeciwgazową, za pas założyć z przodu rękawice i uszczelniacz, przy czym prawa rękawica winna być z prawej strony, lewa z lewej, uszczelniacz pośrodku (rys. 22 e).

92. W celu doprowadzenia lekkiego kostiumu ochronnego do pozycji „pogotowia“, należy:

- rozwiązać (rozpakować) komplet i położyć go na ziemię kapturem do siebie;

Rys. 22. Doprowadzenie kombinezonu ochronnego do pozycji „pogotowia“.

- nałożyć spodnie z pończochami ochronnymi, pończochy włożyć tak, aby wszystkie zmarszczki były ze strony zewnętrznej nóg i zawiązać tasiemkę;
- szelki ułożyć na krzyż przez plecy i przypiąć je do spodni;
- nałożyć pas spodni i wyposażenie, które nie jest potrzebne do przewidzianej pracy;
- włożyć koszulę, odrzucić kaptur na plecy, a klapę gardłową włożyć pod koszulę;
- zapiąć na guzik międzyożny pasek koszuli;
- nałożyć pas kostiumu i ekwipunek, który będzie potrzebny do wykonania postawionego zadania;
- maskę umieścić w pozycji „pogotowia“;
- rękawice założyć z przodu za pas.

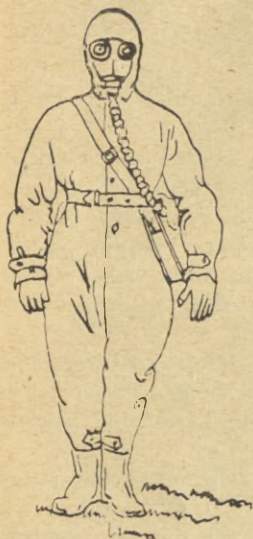
93. W pozycji stojąc kombinezon ochronny ubiera się w tej samej kolejności, jak podano w pkt. 91.

94. Na komendę „GAZ“:

- nałożyć maskę przeciwgazową;
- nałożyć uszczelniacz, nałożyć kaptur na głowę i zapiąć na nim pasek;
- rozłożyć klapę piersiową, zapiąć pasek gardłowy i położyć kombinezonu na dwie górne zapinki;
- w czasie posługiwania się lekkim kostiumem ochronnym owinąć wokół szyi klapę gardłową i zapiąć ją;
- podwinąć zewnętrzne mankiety rękawów do góry, nałożyć pętlę na kciuki rąk, włożyć rękawice, opuścić na nie zewnętrzne mankiety rękawów i zapiąć paski ściągające (rys. 23);
- w czasie posługiwania się lekkim kostiumem ochronnym nałożyć rękawice, uszczelnić gumką nadgarstki rąk a następnie na wierzch rękawic opuścić rękawy i założyć pętle rękawów na kciuki rąk (rys. 24).

95. Przy zdejmowaniu odzieży ochronnej szczególną uwagę zwracać na to, aby nieochronionymi częściami ciała

nie dotykać zewnętrznej strony odzieży ochronnej i ściśle przestrzegać nakazanej kolejności.

Rys. 23. Kombinezon ochronny w pozycji „bojowej“.

Rys. 24. Lekki kostium ochronny w pozycji „bojowej“.

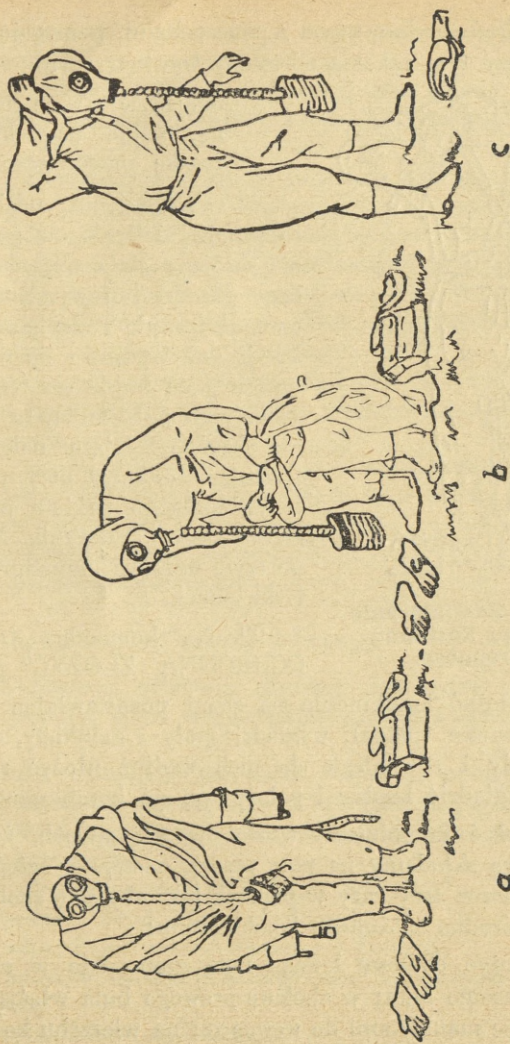
96. Przy zdjęciu kombinezonu ochronnego na komendę „ODZIEŻ OCHRONNĄ ZDJĄĆ“ należy:

- odkazić buty i rękawice gumowe wapnem chlorowanym, a w razie braku wapna chlorowanego wytrzeć je trawą, szmatą itp.;
- rozpiąć pasek gardłowy, pas i guziki pół;
- przenieść taśmę nośną torby maski przeciwgazowej na lewe ramię;
- zsunąć kaptur do tyłu;
- rozpiąć paski ściągające mankietów spodni i rękawów a następnie podwinąć mankiety rękawów;

- wyjąć z torby maski przeciwgazowej pochłaniacz i przytrzymać go między nogami względnie pozostawić go swobodnie wiszący na rurze łączącej;
- zdjąć torbę na maskę przeciwgazową;
- zdjąć rękawice;
- wyjąć ręce z rękawów, ruchem ramion zdjąć górną część kombinezonu (rys. 25 a);
- zdjąć spodnie razem z butami gumowymi ściągnając je rękoma od strony wewnętrznej (rys. 25 b), jeżeli spodni nie da się lekko zdjąć, należy włożyć rękawice i zdjąć spodnie od strony zewnętrznej, najpierw z jednej nogi a następnie stojąc na tej nodze na wewnętrznej powierzchni kombinezonu, zdjąć spodnie z drugiej nogi i zdjąć rękawice;
- odejść w stronę nawietrzną od miejsca zdejmowania odzieży ochronnej, rozpiąć i zdjąć uszczelniacz;
- zdjąć maskę właściwą, zsuwając ją dużymi palcami za część potyliczną (rys. 25 c).

97. Przy zdejmowaniu lekkiego kostiumu ochronnego na komendę „ODZIEŻ OCHRONNĄ ZDJĄĆ“ należy:

- odkazić podeszwy pończoch ochronnych wapnem chlorowanym, a rękawice wodnym roztworem wapna chlorowanego;
- rozwiązać tasiemki pończoch, rozpiąć klapę gardłową i pasek międzynożny;
- zdjąć ekwipunek, włożony na wierzch odzieży i pas;
- przenieść taśmę nośną torby na maskę przeciwgazową na lewe ramię, wyciągnąć pochłaniacz z torby i zaciśnąć między nogami względnie pozostawić go swobodnie wiszącym na rurze łączącej;
- zdjąć torbę na maskę przeciwgazową;
- zdjąć koszulę przez głowę przy pomocy międzynożnego paska (rys. 26) i razem z rękawicami zrzucić ją przed siebie;
- zdjąć pasek spodni i ekwipunek;

Rys. 25. Zdejmowanie odzieży ochronnej

— zdjąć spodnie razem z pończochami, pomagając sobie przy tym rękoma od strony wewnętrznej;

Rys. 26. Zdejmowanie lekkiego kostiumu ochronnego.

— odejść w stronę nawietrzną, zdjąć uszczelniacz i maskę przeciwgazową.

98. Po zdjęciu odzieży ochronnej, jeżeli nie ma podejrzenia skażenia ciała względnie bielizny gazami bojowymi, nałożyć umundurowanie i ekwipunek. Jeżeli jednak wyczuwa się wyraźny zapach gazu bojowego względnie znaki jego pozostania, to wszystkie skażone miejsca należy natychmiast odkazić przy pomocy indywidualnego pakietu przeciwchemicznego (załącznik Nr 3), po czym nałożyć umundurowanie i ekwipunek.

99. Na komendę „ODZIEŻ OCHRONNĄ ZŁOŻYĆ“ należy:

- położyć kombinezon na ziemi pozostawiając pas w zasuwce (patce), wygładzić poły i mankiety, złączyć poły i równoległe do nich wzdłuż ułożyć rękawy, wygładzić kaptur i położyć go na kombinezon;
- złożyć kombinezon wzdłuż w ten sposób, że połę lewą składamy na połę prawą, następnie zgiąć kombinezon trzy razy w poprzek tak, aby pas znalazł się pośrodku złożonego kombinezonu;
- włożyć cholewę lewego buta gumowego w cholewę prawego buta; w cholewę prawego buta włożyć rękawice mankietami do wewnątrz; na wierzchu kołki po-

łożyć buty i uszczelniacz, a następnie wszystko razem ściągnąć pasem kombinezonu.

100. Skazonej odzieży ochronnej nie składa się, lecz zbierają ją specjalne drużyny i odsyłają na punkty odkażające.

101. Kombinezony, lekkie kostiumy ochronne przechowuje się w pododdziałach i w magazynach rozwieszono lub ułożono na półkach w miejscach zabezpieczonych przed działaniem promieni słonecznych, przewiewnych pomieszczeniach względnie w namiotach. W warunkach polowych zezwala się czasowo przechowywać odzież ochronną w stanie złożonym w tornistrach względnie w skrzynkach.

Na okrętach marynarki wojennej odzież ochronną przechowuje się w stanie złożonym w magazynach chemicznych i na posterunkach bojowych.

Aby zapobiec sklejanemu się kombinezonów pokostowanych, należy układać je luźno, prócz tego należy je co pewien czas przekładać i przewietrzać. Buty i rękawice gumowe przechowuje się w skrzynkach chroniąc je przed działaniem promieni słonecznych.

Fartuch ochronny

102. Fartuch ochronny używany jest przy odkażaniu broni piechoty, dział artyleryjskich małego i średniego kalibru.

Fartuch ochronny sporządzany jest z przegumowanej lub pokostowanej tkaniny albo ze specjalnego papieru i używany jest w komplecie z pończochami ochronnymi i rękawicami gumowymi.

103. Na komendę „FARTUCH WDZIEJ“:

- położyć broń i zdjąć ekwipunek;
- włożyć pończochy ochronne i fartuch;
- nałożyć maskę przeciwgazową do pozycji „pogotowia“;
- rękawice włożyć za pas.

Na komendę „GAZ“, nałożyć maskę przeciwgazową i rękawice.

Na komendę „FARTUCH ZDJĄĆ“:

- odkazić podeszwy pończoch ochronnych i rękawice gumowe wapnem chlorowanym;
- rozwiązać tasiemki pończoch;
- przenieść taśmę nośną torby maski przeciwgazowej na lewe ramię;
- zdjąć fartuch i pończochy ochronne (pkt. 82);
- zdjąć maskę przeciwgazową.

105. Sposób odsyłania skażonych fartuchów na punkt odkażający i warunki przechowywania ich w pododdziałach oraz w magazynie są takie same jak dla odzieży ochronnej (pkt. 100—101).

Płaszcz ochronny

106. Płaszcz ochronny używany jest w czasie odkażania dział artyleryjskich (dużego kalibru) czołgów i innego sprzętu technicznego.

Płaszcz ochronny sporządzony jest z pokostowanej względnie przegumowanej tkaniny i używany jest w komplecie razem z pończochami ochronnymi i rękawicami gumowymi.

Płaszcz ochronny posiada zapięcia w tylnej części.

Płaszcze są wykonywane w trzech rozmiarach (1, 2 i 3), wymiary wskazane są na połach i od strony wewnętrznej kaptura.

107. W celu przeniesienia płaszcza ochronnego do pozycji „pogotowia“ na komendę „PŁASZCZ WŁOŻYĆ“ należy:

- przygotować komplet podobnie, jak wskazano w pkt. 91;
- zdjąć ekwipunek;

- włożyć pończochy ochronne na trzewiki (buty) i umocować je przy pomocy tasiemek;
- nałożyć płaszcz przy pomocy kolegi, unieść kaptur i zapiąć płaszcz na plecach na wszystkie guziki, maskę przeciwigazową umieścić w pozycji „pogotowia“, zapiąć pas po wierzchu taśmy nośnej torby na maskę przeciwigazową;
- rękawice założyć za pas z przodu.

108. Na komendę „GAZ“:

- włożyć maskę przeciwigazową, naciągnąć kaptur na głowę, zapiąć guzik klapy gardłowej;
- nałożyć gumowe rękawice, opuścić mankiety i zapiąć paski ściągające.

109. Na komendę „PŁASZCZ ZDJĄĆ“:

- odkazić pończochy ochronne (buty gumowe) i rękawice wapnem chlorowanym;
- rozpiąć klapy gardłową;
- rozpiąć pas, przenieść taśmę nośną torby maski przeciwigazowej na lewe ramię i zdjąć kaptur;
- rozpiąć guziki płaszcza i zdjąć płaszcz razem z rękawicami;
- zdjąć pończochy ochronne i maskę przeciwigazową;

110. Na komendę „PŁASZCZ ZŁOŻYĆ“:

- dokładnie wyrównać i rozłożyć płaszcz, rękawy ułożyć wzdłuż rozcięcia;
- rozłożyć kaptur i zgiąć go tak, aby ułożyć go do wnętrza płaszcza;
- złożyć płaszcz wzdłuż, następnie w poprzek trzy razy tak, aby pas wypadł pośrodku;
- położyć na złożony płaszcz pończochy i włożone jedną w drugą rękawice, a następnie wszystko razem ściągnąć pasem.

Z płaszczami skażonymi postępuje się tak, jak wskazano w pkt. 100.

ROZDZIAŁ V

KOŃSKA MASKA PRZECIWGAZOWA

Przeznaczenie i budowa końskiej maski przeciwgazowej

III. Końska maska przeciwgazowa służy do ochrony organów oddechowych konia przed gazami bojowymi. Składa się ona z dwóch pochłaniaczy o cylindrycznym kształcie i maski.

Puszki pochłaniacza zawierają pochłaniacz gazów bojowych. W pokrywie każdej z puszek są cztery otwory, w których znajdują się zawory wdechowe. Pochłaniacze są złączone z maską mankietami.

Maska wykonana jest z gumy pokrytej trykotażem. W dolnej części maski, z przodu, znajduje się komora zaworowa z zaworem wydechowym. Wewnątrz wokoło górnego skraju maski jest przyklejony gumowy uszczelniacz, zapewniający dokładność przylegania maski do głowy konia. Do umocowania maski na głowie konia służy czołowy i ciemieniowy pas.

W celu kierowania koniem, do maski przymocowane są wędzidła ze specjalnymi karabińczykami.

Torba na maskę przeciwgazową służy do układania końskiej maski przeciwgazowej. Posiada ona ramię do zapinania torby i przywiązywania jej do siodła.

Dopasowanie i ułożenie końskiej maski przeciwgazowej

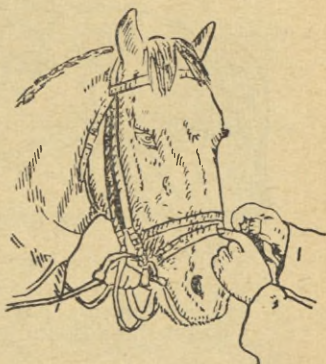
112. Dopasowywanie maski przeciwgazowej wykonuje się przez zmierzenie obwodu głowy konia na linii 5 cm poniżej kości policzkowej (rys. 27). Po zmierzeniu głowy każdego konia, taśmę centymetrową dezynfekuje się.

Maski przeciwgazowe są czterech rozmiarów, pierwszy rozmiar dla koni o obwodzie głowy do 54 cm, drugi od 55 do 60 cm, trzeci od 61 do 67 cm, czwarty od 68 do 75 cm. Rozmiar maski jest umieszczony na jej wewnętrznej stronie przy nasadzie pasa czołowego. Po dobraniu maski dopasowuje się pas ciemieniowy i sprawdza szczelność przylegania maski do głowy konia.

113. Maskę przeciwgazową wkłada się do torby w następującej kolejności:

- do wnętrza maski wsunąć pasy — czołowy i ciemieniowy, złożyć maskę i włożyć ją do torby;
- zawiązać na kokardę taśmy bocznych klap torby, przy czym dłuższy koniec (po skrzyżowaniu taśm) przesunąć przez patkę z taśmy na przedniej klapie torby;
- zakryć wierzchnią klapę i zapiąć rzemienie.

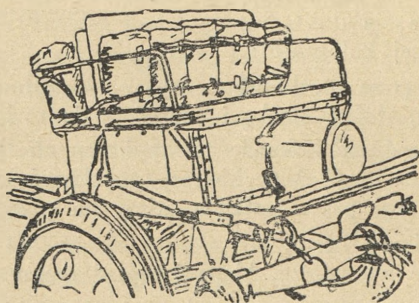
114. Maski przeciwgazowe koni artyleryjskich przymocowuje się do przedniego juku (rys. 28) z prawej strony ponad płaszczem (płaszcz-namiotem).

Rys. 27. Ustalenie rozmiaru końskiej maski przeciwgazowej

Rys. 28. Pozycja „marszowa“ maski przeciw-
gazowej na koniu kawaleryjskim.

Rys. 29. Ułożenie masek przeciwigazowych koni
artyleryjskich.

W celu umocowania maski przeciwgazowej, górny rzemień torby na maskę przeciwgazową przesuwają się przez sprzączkę juku i łęku siodła, a dolny — przez kwadratowe pierścienie czapraka.

Maski przeciwgazowe zaprzęgu artyleryjskich koni ustawia się po 4 lub 6 sztuk, w jednym lub w dwóch rzędach, wzdłuż poręczy na siedzeniu artyleryjskiego przodka i przymocowuje się do poręczy siedzenia (rys. 29).

Maski przeciwgazowe koni od wozów C.K.M. układa się w wozie pod siedzeniem pierwszego lub drugiego numeru obsługi w jednym rzędzie.

Maski przeciwgazowe koni taborowych znajdują się na wozie.

Posługiwanie się maską przeciwgazową

115. Końską maskę przeciwgazową doprowadza się do pozycji „pogotowia“ na ogólną komendę (sygnał) „POGOTOWIE GAZOWE“. Na tę komendę należy odpiąć wierzchnią klapę torby (maski nie wyjmować z torby).

116. Końską maskę przeciwgazową do pozycji „bojowej“ (rys. 30) doprowadza się na ogólną komendę (sygnał) „GAZ“.

Rys. 30. Końska maska przeciwgazowa w pozycji „bojowej“.

Na tę komendę:

- nałożyć swoją maskę przeciwgazową;
- szybko wyjąć końską maskę przeciwgazową;
- wziąć maskę przeciwgazową za gumowy uchwyt lewą ręką, odpiąć lewe kółko wędzideł kantara, wyjąć wędzidła z pyska konia i znów je zapiąć, nie wkładając do pyska;
- wędzidła maski przeciwgazowej włożyć do pyska konia, następnie szybkim ruchem chwycić dwoma rękoma za wędzidła maski i brzeg maski, po czym naciągnąć maskę na głowę konia (na obie szczęki) do oporu;
- lewą ręką zarzucić pas ciemieniowy na uszy konia i naciągnąć go;
- czołowy pas maski przesunąć pod czołowym rzemieniem uzdy i zapiąć zapinkę za jedno z kótek;
- zapiąć karabińczyki wędzideł maski za kółka uzdy;
- sprawdzić, czy maska przeciwgazowa szczelnie przylega do głowy.

Przy nałożonej masce przeciwgazowej należy bacznie obserwować zachowanie się konia. Nie dopuszczać do prób zrzucania maski, a przy niespokojnym i ciężkim oddychaniu konia sprawdzić, czy nie zatkały się siatki pochłaniaczy i czy zawór wydechowy pracuje prawidłowo.

117. Maskę przeciwgazową zdejmuje się w kolejności odwrotnej jak przy zakładaniu, na ogólną komendę (sygnał) „MASKI ZDJĄĆ“. Po zdjęciu maski przeciwgazowej należy ją przetrzeć czystą szmatką i włożyć do torby.

Przechowywanie i konserwacja końskich masek przeciwgazowych

118. Maski przeciwgazowe, znajdujące się w pododdziałach, przechowuje się w stajni zawieszane na ścianie w pobliżu konia lub przymocowane do siodła.

W sytuacji bojowej maska przeciwgazowa winna być zawsze przy koniu (pkt. 114).

Przy przechowywaniu na odkrytym powietrzu maski przeciwgazowe winny być ochraniane przed promieniami słonecznymi, deszczem i śniegiem.

Maski przeciwgazowe należy przeglądać regularnie.

Należy chronić maski przeciwgazowe przed uderzeniami i wstrząsami. Maski przeciwgazowe znajdujące się na deszczu lub śniegu należy przesuszyć.

119. Po otrzymaniu używanej maski przeciwgazowej należy maskę przetrzeć dwukrotnie 5%-wym roztworem formaliny, a następnie w celu usunięcia zapachu formaliny przetrzeć ją 0,5%-wym roztworem amoniaku lub przesuszyć na wolnym powietrzu.

POCHŁANIACZ HOPKALITOWY

1. Pochłaniacz hopkalitowy służy do ochrony organów oddechowych przed tlenkiem węgla (czad). Waga pochłaniacza 0,75 — 0,8 kg.

2. Pochłaniacz hopkalitowy przedstawia cylindryczną puszkę z blachy, w której się mieści mieszanina specjalnych substancji (hopkalit).

Na pokrywkach pochłaniacza są dwa nagwintowane kołnierze — dolny do połączenia z pochłaniaczem i górny — z częścią twarząwą.

3. Tlenek węgla zmieszany z powietrzem, przechodząc przez pochłaniacz hopkalitowy, uwalnia się od pary wodnej w dolnej warstwie osuszacza i przechodząc przez warstwę hopkalitu przemienia się w nietrujący gaz (dwutlenek węgla).

Wierzchnia warstwa osuszacza jest również przeznaczona do ochrony hopkalitu przed wilgocią.

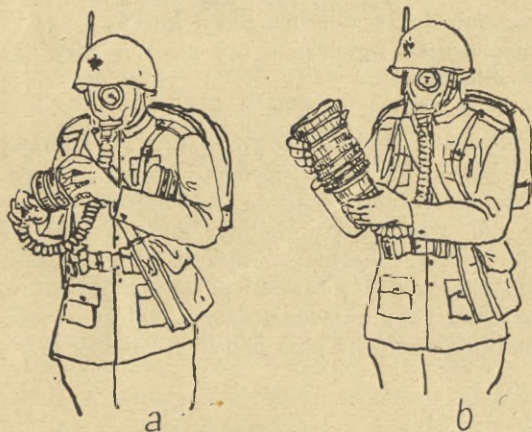
4. Przy temperaturze powietrza, w pobliżu zero stopni, ochronne działanie hopkalitu obniża się, a przy temperaturze — 10 do — 15° C i niżej ochronne działanie hopkalitu ustaje.

5. Podczas przygotowania pochłaniacza hopkalitowego do pracy należy:

- z torby wyjąć pochłaniacz od maski przeciwgazowej i przygotować pochłaniacz hopkalitowy;
- wstrzymać oddech, zamknąć oczy, odkręcić rurę łączącą od pochłaniacza i nakręcić nakrętkę rury na wrzęt pochłaniacza hopkalitowego (rys. 31 a);

- do pochłaniacza hopkalitowego dokręcić pochłaniacz od maski przeciwigazowej i obydwie pochłaniacze włożyć do torby (rys. 31 b);
- wykonać silny wydech, otworzyć oczy i rozpocząć oddychanie.

Do ochrony przed czadem (CO) wytwarzającym się przy dłuższym strzelaniu w BSB (DSB, działowe wieże itp.) można nie przyłączać pochłaniacza od maski przeciwigazowej do pochłaniacza hopkalitowego.

Rys. 31. Sposoby przygotowania pochłaniacza hopkalitowego do działania.

W tym wypadku pochłaniacz hopkalitowy przyłączony do części twarzowej wkłada się do przedziału torby maski przeciwigazowej, przeznaczonego na narzutkę ochronną (maskę właściwą).

6. Pochłaniacz hopkalitowy uważa się za zużyty, jeżeli był w użyciu w przeciągu 80 — 90 minut lub kiedy waga jego przewyższa wagę wskazaną na pudełku o 40 g.

Zużyte pochłaniacze hopkalitowe oddaje się do magazynu.

7. Pochłaniacze hopkalitowe wydane do użytku, przechowuje się ze szczelnie zakręconymi nakrętkami i wkręconymi korkami w specjalnie wyznaczonym suchym miejscu oraz systematycznie się je przegląda.

Przy zewnętrznym przeglądzie należy zwrócić uwagę na:

- obecność na pochłaniaczu znakowania (szczególnie wagi pochłaniacza);
- stan spawanych i zawijanych szwów;
- szczelne dokręcanie nakrętki i korka;
- nieobecność wgłębień i czy nie ma rdzy na puszcze pochłaniacza;
- zmiana ciężaru pochłaniacza.

8. Podczas transportu pochłaniaczy hopkalitowych w celu uchronienia ich przed opadami (deszcz, śnieg) skrzyń z pochłaniaczami nakrywa się brezentem, ponieważ przeniknięcie nawet pary wodnej do warstwy hopkalitu szybko je niszczy. Skrzyń z pochłaniaczami hopkalitowymi nie wolno przewracać i narażać je na gwałtowne wstrząsy oraz uderzenia. Przy układaniu skrzyń należy zwracać uwagę na znajdujące się na nich napisy „WIERZCH“.

SPRAWDZENIE DOPASOWANIA MASKI WŁAŚCIWEJ I SPRAWNOŚCI DZIAŁANIA MASKI PRZECIWGAZOWEJ W POMIESZCZENIU Z GAZEM BOJOWYM

1. Do sprawdzania masek przeciwgazowych w pomieszczeniu z gazem bojowym dopuszcza się żołnierzy obznajomionych z właściwościami gazów bojowych oraz znających budowę i zasady posługiwania się maską przeciwgazową.

Do sprawdzenia masek przeciwgazowych przygotowuje się pomieszczenie nie mające szczelin (ziemianka, specjalny namiot). Jako gazu bojowego używa się chloropikryny.

2. Sprawność maski przeciwgazowej ustala się przez dwukrotne sprawdzenie.

Pierwsze sprawdzenie ma na celu stwierdzenie prawidłowego dopasowania maski właściwej. Sprawdzenie przeprowadza się w stężeniu pary chloropikryny $0,85 \text{ g/m}^3$, które osiąga się przez wyparowanie $0,5 \text{ cm}^3$ ciekłej chloropikryny na 1 m^3 pomieszczenia.

Drugie sprawdzenie ma na celu ustalić ostatecznie prawidłowość dopasowania maski właściwej i sprawność maski przeciwgazowej w całości. Sprawdzenie przeprowadza się w stężeniu pary chloropikryny $8,5 \text{ g/m}^3$, które wytwarza się przez wyparowanie 5 cm^3 płynnej chloropikryny na 1 m^3 pomieszczenia.

Czas przebywania żołnierza w pomieszczeniu z gazem bojowym przy każdorazowym sprawdzeniu — 5 minut.

3. W celu sprawdzenia dopasowania maski właściwej w pierwszym i drugim stężeniu pary chloropikryny koniecz-

ne jest wykonanie w nałożonych maskach właściwych kilka ruchów głową w górę i w dół, skłonów i skrętów głowy w lewo i prawo.

Żołnierzy, którzy przy pierwszym lub drugim sprawdzeniu masek przeciwgazowych poczuli podrażnienie oczu, natychmiast usuwa się z pomieszczenia z gazem bojowym, a po sprawdzeniu niesprawności maski przeciwgazowej, poza pomieszczeniem z gazem bojowym (pat. 20 i 21), przeprowadza się sprawdzenie na nowo.

4. Po wyjściu każdej grupy żołnierzy z pomieszczenia, konieczne jest dodatkowe wyparowanie w nim chloropikryny w ilości 20% ilości początkowej. Po przepuszczeniu pięciu zmian pomieszczenie wietrzy się i wytwarza się w nim na nowo potrzebne stężenie chloropikryny .

5. Maskę właściwą uważa się za dobrze dopasowaną, a maskę przeciwgazową sprawną, jeżeli po sprawdzeniu w stężeniu chloropikryny $8,5 \text{ g/m}^3$, nie odczuwa się podrażnienia oczu.

INDYWIDUALNY PAKIĘT PRZECIWCHEMICZNY

1. Indywidualny pakiet przeciwcemiczny służy do odkażenia skóry ciała, umundurowania i ekwipunku w wypadku trafienia na nie kropli gazów bojowych, do neutralizacji działania gazów drażniących oraz do przemycia oczu specjalnymi serwetkami z gazy, w wypadku przebywania bez maski przeciwgazowej w atmosferze zatrutej gazami drażniącymi.

Pakiet składa się z flakonu w woreczku z gazy zwykłej zawierającego 125 cm³ płynnego odkażalnika i serwetki z gazy; z mieszanki przeciwdymnej znajdującej się w trzech fiolkach szklanych, których wydłużone szyjki owinięte są gazą; z dwóch serwetek z gazy zwykłej złożonej w czworo o wymiarach 20 cm × 20 cm.

Indywidualny pakiet przeciwcemiczny ułożony jest w pudełku z mocnej tektury, oklejonym papierem i zaparafinowanym.

Pudełko z indywidualnym pakietem przeciwcemicznym, otrzymuje każdy żołnierz jako wyposażenie osobiste, umieszcza go się w specjalnym przedziale torby na maskę przeciwgazową lub w tornistrze pod pończochami albo pod narzutką ochronną.

Przy przenoszeniu narzutki i pończoch ochronnych do pozycji „pogotowia“ należy indywidualny pakiet przeciwcemiczny wyjąć z tornistra i włożyć do kieszeni spodni lub płaszcza.

2. Żołnierze przeprowadzają odkażanie za pomocą indywidualnego pakietu przeciwcemicznego samodzielnie, na-

tychmiast po skażeniu, meldując o tym uprzednio swojemu dowódcy. W pierwszej kolejności odkaża się skażone miejsce skóry ciała, po czym umundurowanie i ekwipunek; miejsca na ciele, których żołnierz nie może sam odkazić (plecy, ramiona itp.), odkaża się z pomocą kolegi.

3. Przy odkażaniu skóry należy:

- wlać z flakonu trochę odkażalnika na rękę i przetrzeć je tak, jak się to robi przy zwykłym myciu;
- sporządzić z serwetki z gazy dwa — trzy małe tampony (wałki);
- zwilżyć jeden tampon odkażalnikiem z butelki, wycisnąć lekko z niego nadmiar płynu i przetrzeć skażone miejsca skóry, następnie przewrócić tampon na drugą stronę i przecierać skażone miejsce w ciągu 1,5 do 2 minut;
- wziąć drugi tampon, zwilżyć go odkażalnikiem obficie i w dalszym ciągu przecierać dokładnie skażone miejsca skóry w przeciągu 1,5 do 2 minut; przy wycieraniu twarzy uważać, aby odkażalnik nie trafił do oczu.

4. Przy odkażaniu umundurowania za pomocą indywidualnego pakietu przeciwchemicznego zwilżyć odkażalnikiem skażone miejsce w takim stopniu, by płyn przesiąkł do skóry i przecierać w różnych kierunkach gazowym woreczkiem, nie zdejmując go z flakonu.

5. W wypadku podrażnienia dróg oddechowych dymami napastliwymi należy:

- wyjąć fiolkę, która znajduje się w pudełku tekturowym z przegródkami;
- palcami odłamać szyjkę fiolki w miejscu opasanym gazą;
- przytknąć fiolkę do nosa;
- wdychać zawartość w ciągu 1 — 2 minut.

Jeżeli objawy chorobowe nie ustąpiły po 5 min., należy wykorzystać w ten sam sposób drugą fiolkę, a po następnych 5 min. trzecią.

6. Serwetki do przemywania oczu wodą stosuje się w wypadku zakażenia gazami drażniącymi. Wodę używa się z manierki. Przecieranie oczu rękami jest zabronione.

KOŃSKI PAKIET PRZECIWCHEMICZNY

1. Koński pakiet przeciwcemiczny służy do odkażania skóry (sierści) konia, w wypadku trafienia na nią gazów bojowych. W pakiecie są umieszczone oddzielnie 500 g sproszkowanego odkażalnika i para papierowych ochronnych rękawic.

2. Przystępując do odkażania skażonego konia należy wziąć paczkę z odkażalnikiem, rozerwać w niej jeden róg w celu wysypywania odkażalnika niewielkimi ilościami, po czym nałożyć maskę przeciwgazową i papierowe rękawice, a w wypadku silnego skażenia konia ochronny fartuch lub płaszcz.

Odkażanie konia należy przeprowadzać w ciągu pierwszych minut po skażeniu. Odkażanie zawsze rozpoczynać od głowy. Następnie odkażać najbardziej skażone strony — najpierw przednią nogę, następnie tułów, ogon i tylną nogę; po czym w takiej samej kolejności odkażać drugą stronę.

Skażone miejsca posypać odkażalnikiem i ostrożnie przetrzeć skórę, wykonując ruch z góry w dół.

Uważać, aby odkażalnik nie trafił koniowi do oczu; ażeby koń ogonem nie roznosił kropli gazu bojowego po ciele, należy na wstępie ogon podwiązywać.

Przy odkażaniu nóg konia i innych miejsc, których nie można posypywać odkażalnikiem bezpośrednio z pudełka, odkażalnik nasypuje się na rękę (ochronioną rękawicą) lub na końską szczotkę, a następnie rozciera po sierści.

Szczególnie dokładnie odkaża się skórę w miejscach pośladowanych, pęciny i miejsca pod pęcinaми,

Jeżeli koń jest spocony i mokry, rozcieranie odkaźnika można wykonywać tylko końską szczotką. Maski przeciwgazowe, siodła (uprzęży) nie zdejmuje się aż do zakończenia odkażania.

Jeżeli koń jest bez maski przeciwgazowej, to po odkażeniu głowy należy koniecznie przywiązać konia krótko lub na pysk nałożyć torbę, aby nie dać mu możliwości dotknięcia zębami skażonego miejsca.

Po odkażeniu konia należy obmyć, a z braku wody lub zimą wyczyścić końską szczotką.

3. Pakiety przechowuje się w pododdziałach lub w magazynie w suchym i chłodnym miejscu, osłoniętym przed opadami i promieniami słonecznymi.

Podczas marszu pakiet powinien znajdować się na wierzchu w lewym juku lub na wozie pod siedzeniem.

4. Pakiety znajdujące się w pododdziałach należy przeglądać przynajmniej raz na miesiąc. Porwane lub uszkodzone pakiety zwraca się do magazynu, pakiety można wykorzystać według ich przeznaczenia tylko wtedy, jeżeli odkaźnik w nich jest suchy, z lekka sprasowany, lecz łatwo rozsypujący się przy słabym naciśnięciu, a opakowanie papierowych rękawic nie jest zapleśniałe. Otwartych pakietów nie przechowuje się.

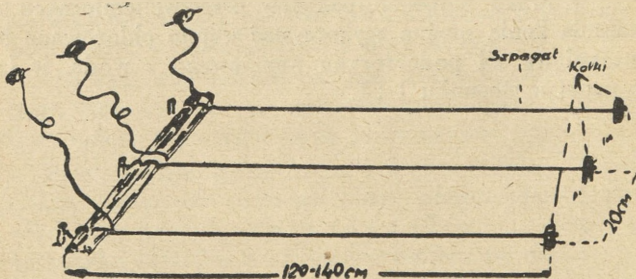
5. W braku końskich pakietów przeciwehemicznych do odkażania konia można wykorzystać wapno chlorowane lub dwuzasadową sól podchlorynu wapniowego z wodą, w formie papki w stosunku 1 : 1.

PODŚCIOŁY DO PRZEKRACZANIA ODCINKA TERENU SKAŻONEGO

1. Podścioły mogą być wykonane ze słomy, gałęzi, tataraku, siana itp. Lekkie i dostatecznie mocne podścioły wykonuje się z prostej słomy.

2. Do wykonania podściołu ze słomy ależy: wziąć 2 — 2,5 kg prostej słomy długości 70 — 75 cm i 10 — 12 m szpagatu; szpagat pociąć na trzy części, przygotować sześć kołeczków i wbić je do ziemi, po 3 w rząd w odległości 20 cm jeden od drugiego. Odległość między rzędami powinna równać się długości podściołu. Między każdą parą leżących naprzeciw kołeczków naciągnąć kawałki szpagatu.

Podzielić słomę na pęczki grubości 2 — 4 cm i nakładając je na naciągnięte końce szpagatu, szczelnie przyciskając pęczek do pęczka, wiązać wolnymi końcami szpagatu (rys. 32).

Rys. 32. Przygotowanie podściołu ze środków podręcznych.

Długość całego podściołu powinna być taką, aby rozwinięty i podniesiony za górny skraj na poziom ramion, znajdował się od ziemi w odległości 25 — 30 cm.

Do przenoszenia podściołu przywiązuje się dwie pałeczki: jedną przy drugim pęczku, a drugą na 10 cm poniżej środka podściołu.

3. Podścioły z tataraku, gałęzi i innych materiałów wykonuje się tak samo jak ze słomy. Wszystkie sterzące po obu stronach liście i końce obcina się.

**ORIENTACYJNE DANE O CIĘŻARZE
INDYWIDUALNYCH ŚRODKÓW OBRONY
PRZECIWCHEMICZNEJ**

L. p.	Nazwa środków	Waga w kg
1	Ogólnowojskowa maska przeciwigazowa	2,0
2	Lotnicza maska przeciwigazowa	2,0
3	Narzutka papierowa	0,25 — 0,3
4	Narzutka - podściół	0,5
5	Pończochy pokostowane	0,6 — 0,8
6	Kombinezon ochronny przegumowany lub pokostowany	3,5
7	Rękawice gumowe (para)	0,35
8	Buty gumowe (para)	2,0
9	Lekki ochronny kostium	3,0
10	Płaszcz ochronny	2,0 — 2,5
11	Fartuch ochronny	0,4
12	Końska maska przeciwigazowa	3,0

